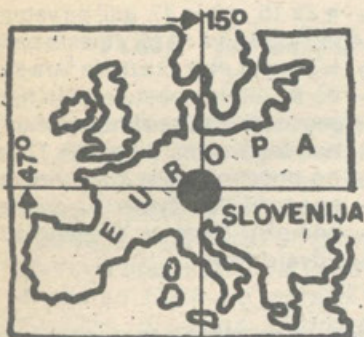

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Predem začneš izboljševati svet, pojdi
trikrat čez svoje stanovanje.
(Kitajski pregovor)
Preden začneš izboljševati svet;
najprej pometi pred svojim pragom...
(Slovenski prigovor)

VOLUME XXXIV
LETNIK XXXIV SEPTEMBER 1983.

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE.
TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

NO: 9
Štev.: 9

Procesi, procesi, procesi...

Najnovejša „pridobitev komunizma“ so gotovo „procesi“ proti „narodnim izdajalcem in zločincem“, ki so zadnja leta vedno bolj številni. Kar človeka najbolj začudi, je okoliščina, da so se na to vrgli še po 38. oziroma 36. letih, in ne odnehajo, čeprav jim je spodletel prvi poskus z Urbančičem v Avstraliji. Gotovo so imeli prva leta po vojni veliko več izgleda priti resnici do dna, ko je bilo živih razmeroma veliko več prič, a se tega niso poslužili, kar dviga sum, da nočejo očividcev, zato je po dobi skoro dveh generacij edina možnost, dobiti režimske „priče“. Ki so bile takrat še otroci ali celo nerojeni.

Kaj je namen ali smisel teh „procesov“? Zakaj po toliko letih kar naenkrat taka histerična gonja proti idejnim nasprotnikom? Vsa leta od konca vojne so vedeli za te ljudi in tudi njihove „zločine“ so imeli povsod zapisane pa so se zadovoljili s splošnimi napadi na politično emigracijo; zdaj so vzeli na piko posameznike, tiste, ki so proti njim „grešili“ med revolucijo in tiste, ki „grešimo“ še zdaj. (Tole pisanje je gotovo velik greh).

Mnogi mislijo, da jugoslovanski komunistični režim hoče s temi „sodnimi procesi“ zakriti vsesplošno polomijo, ki jo je povzročila ta oblastizeljna svojat mednarodnih revolucionarjev. Ves svet ve, da se Titoslavija še po 38. letih ni opomogla; prav nasprotno: Vsako leto pada v večje gospodarske, politične, socialne, vzgojne in moralne stiske. Krivdo za zavojeno gospodarstvo vračajo na sušo ali dež, zadnja leta pa največ na ameriško vladu, ki je po skoro 40 letih le spoznala, da je Titovina velika jama brez dna. V Jugoslaviji, razen partijskih funkcionarjev, navadni državljani nimajo niti najosnovnejših življenjskih potrebščin kot so sladkor, milo, kava, čaj, začimbe, bencin itd. Politične svobode (izvzemši vsesplošno zabavljanje) ni nobene, saj je kot stranka dovoljena samo Komunistična Partija, v kateri pa so po pripovedovanju kar tri veje: pro-sovjetska, jugoslovanska in slovenska - torej velik oder na katerem se bo vsevkrižem klalo, ko bo položaj postal nevzdržen.

Nekateri so mnenja, da s temi „procesi“ KP hoče obrniti pozornost ljudi nekam drugam, da ne bodo vedno imeli pred očmi že skoro nevzdržen položaj, v katerega je politika Partije pahnila jugoslovanske narode. Nobenega dvoma ni, da je za sedanje stiske kriva KP in nihče drugi. Takoj po vojni je opravila (ve-

čino pobila) z gospodarskimi izvedenci in onemogočila sploh vse tiste, ki so znali misliti s svojo glavo in jih nadomestila s „heroji“ iz brigad. Samo komunisti so imeli prav, zato je zdaj tudi odgovornost njihova. Dokler je migal „Stari“, Tito, je še nekako šlo, ker je znal, zdaj, ko ga ni več, so mnogi ostali pri praznem koritu s opackanimi gobci ter strašno razvajeni in ne vedo ne kod ne kam. Namesto da bi prenehali z zgrešeno politiko Partije, nadaljujejo s tistim, kar jim je dala partijska šola; sovražijo cel svet in še naprej mečejo krivdo na vse, kar nasprotuje komunističnemu nauku in družbi.

Po moje je pa še druga verjetnost, veliko hujša, ker je bolj osebna. Staramo se, tudi visoki partijski funkcionarji, politkomisarji in „heroji“, ki so za posebne „zasluge v osvobodilni vojni“ (pobili so veliko nedolžnih ljudi) že s 45. letom dobili visoko pokojnino. Ko v brezdelju ob vinu opazujejo, kako se je tisti obljubljeni raj spremenil že v pravi pekel; ko gledajo, kako mnogi zavedni na zadnjo uro hočejo k spovedi („za vsak slučaj, če je po smrti le kaj“); kako sam tovariš Tito ni mogel umreti, itd. - se jim marsikdaj zavrti in živeti ni ravno najlepše. Partijska disciplina in predanost je nekaj, od česar imajo korist, toda vest, intimne misli in prividi v nočeh brez spanja so osebni, zato igrajo vse drugačno melodijo. Vest je kot lakota; bolj ko misliš, da je ni in jo odrivaš, bolj trdovratno se vrača. Zato so dovolili Kocbeku, ki jih je toliko zapeljal na zločinsko pot, da je smel zapisati tisto napol priznanje o pokolju domobrancev, ker je postajala zavest krivde le pretežka. Narod in zgodovina pa zahtevala veliko več kot samo neprizadeto namigavanje, da se je nekaj zgodilo v tistih zmedenih dneh, ko so se še bali, da se jim oblast izmuzne iz rok. Mladi rod hoče vedeti za drugo plat revolucije. Resnica prihaja na dan v velikih obrokih, že se kaže pravi obraz Osvobodilne Fronte. Odkritja raznih špijonskih mrež svetovnega kalibra, pičli dokumenti (veliko večino so zaradi evidence itak uničili), ki se nanašajo na revolucijo na ozemlju bivše Jugoslavije, jasno kažejo da Partiji vseskozi ni šlo za osvoboditev narodov Jugoslavije, ampak samo za oblast. Pogrevanje starih laži o krivdi drugih, natolcevanje, da so pobijali tudi drugi, je samo še tolažba za pijance in zakrknjene krvnike. Vprašanje je, kako dolgo bodo še bežali pred izpovedjo in priznanjem tako velikega zločina.

In na to priznanje naj ti zakasneli „procesi“ pripravijo jugoslovanske narode, češ, le naglejte se, kako strašni zločinci so to bili; zato smo jih pobili.

Nadalje se ob tem razmišljanju vsiljuje vprašanje: S kakšno pravico komunistična vlada sodi svoje idejne nasprotnike?

V odgovor na to pogledimo na čas med zadnjo vojno, ko je KP organizirala svoje partizanske tolpe in zlagano Osvobodilno Fronto, ki v resnici ni predstavljala nikakršne osvobodilne borbe slovenskega naroda, ampak je vodila najbolj krvavo komunistično revolucijo, vodeno iz Moskve, proti življenjskim koristim slovenskega naroda. V tej „osvobodilni vojni“, ko so na vse grlo kričali: Smrt fašizmu - Svobodo narodu! - partizanska vojska v Sloveniji ni izvedla niti ene pomembne vojaške akcije proti okupatorju pač pa so slovenske žrtve že do srede leta 1942, še preden so ta grozodejstva prisilila narod k samoobrani, šle v stotine, v sami Ljubljani nad 50; po Turjaku so te žrtve po izpovedi E. Kardelja presegle številko pet tisoč; do konca vojne, posebno pa takoj po vojni, ko je komunistična OF pokazala svoj pravi obraz brez maske, pa je bilo uničenih nad 30.000 slovenskih življenj. Vse te žrtve so padle zato, ker je slovenski narod komunizem odklonil, ker naš človek ni hotel biti izdajavec svojega naroda, ker je hotel le mirno in pošteno živeti. To je bil edini greh vseh pomorjenih. Potemtakem so izdajalci samo komunisti, ker so za cilje Sovjetske zveze in svetovnega komunizma pomagali zrušiti staro Jugoslavijo; tudi vojni zločinci so samo komunisti, ker so za cilje revolucije brez vzroka uničili na tisoče in tisoče človeških življenj. Med fašisti je bilo gotovo dosti pravih zločincev, a tem so partizani ob kapitulaciji dali prost izhod iz dežele, če jim izroče razoroženo belo gardo; še več jih je bilo med Nemci, a tudi tem je glavni štab partizanske vojske zagotavljal prosto pot, če jim predajo domobrance. Pri vsem tem pa ne smemo spregledati bistvene razlike: Okupator je bil tujec, ki je v našem narodu gledal svojega premaganega sovražnika, partizani pa so morili svoje brate in sestre, zato jih po vsej pravici smemo imenovati izdajavce in zločince. Ne trdim, da je bilo na protikomunistični strani vse stoddostno prav in brez nepotrebne sile, toda to je zahteval nagon samoobrambe, ki so ga v narodu zbudili komunisti; bilo je to v ognju revolucije, ki so ga žgali komunisti z mučenjem nedolžnih ljudi in uničevanjem narodovega nadaljevanje na str. 3

Jan Pavel 19. II.

SOLIDARNOST

† SONJI HRIBARJEVI

Iz Canberre, Australije, je dospela žalostna vest, da je na dan Marijinega Vnebovzetja, 15. avgusta, v tamkajšnji bolnici po neozdravljivi bolezni doživel. Sonja Hribar, rojena Gombač, žena znanega kulturnega delavca, pravnika, dr. Zvoneta Hribarja in mati štirih otrok. Pokojna ga. Sonja je bila prva tajnica slovenskemu šolskemu poverjeniku prof. Srečku Baragi, ki je leta 1945 pričel na novo z organizacijo slovenskega šolstva na Svobodnem Tržaškem Ozemlju, potem, ko je bilo popolnoma uničeno ob prihodu fašizma. Gospa Hribarjeva se je v prvih letih posvetila organizaciji slovenskega šolstva, pozneje pa vzgoji slovenske mladine na tržaških slovenskih srednjih šolah, v Avstraliji pa se je popolnoma posvetila svoji družini. Vsakdo, ki je imel opravka v tistih razburkanih letih na slovenskem šolskem poverjeništvu, je lahko začutil optimizem, ki je vel iz njene osebnosti, uslužnost in zavzetost za slovenskega šolnika in dijaka. Vsem, ki smo jo poznali, kolegom in prijateljem, bo ostala Sonja svetla zgradba slovenskega šolnika, prosvetnega delavca, nesebičnega in iskrenega prijatelja, idealne žene in matere. Draga Sonja, počivaj v miru božjem!

Tvoji prijatelji

Med SLOVENCY TORONTO

Cold Creek Conservation Area

TURKEY SHOOT

Sponsored by the Black Spruce Sportsman's Association

Sept. 18, Oct. 2, 22, Nov. 20.
starting at 11a.m.Cold Creek is located midway
between Bolton and Nobleton,
3 km. north of the King Sideroad,
on Concession Road 11.the metropolitan toronto and region conservation authority
5 shoreham drive - downsview ontario m3n 1s4 (416) 661 6600

HUNTER SAFETY COURSES OFFERED AT COLD CREEK.

BOLTON --- Earn your hunter's licence this fall, by signing up for one of Cold Creek Conservation Area's hunter safety courses, scheduled for September 6, 8, 17 and 18; September 26, 28, October 1 and 2; and October 24, 27, 29 and 30, 1983.

Under the direction of course instructor, Lou Romhanyi, hunters will learn about proper gun handling, maintenance, new developments in firearms, gun regulations, sportsmanship and ballistics. The courses, consisting of lectures and practical demonstrations, run from 7:30 to 10 p.m. weekday evenings and from 10 a.m. to 5 p.m. on Saturdays and Sundays.

Pre-registration is essential for the course, which costs \$30. To reserve your space, phone The Metropolitan Toronto and Region Conservation Authority, at 661-6600, extension 286.

Cold Creek Conservation Area is located midway between Bolton and Nobleton, 3 km north of the King Sideroad, on Concession Road 11.

Slovenski dan

24. Slovenski dan 31. julija 1983, je začel, kot vedno, Slovensko-Kanadski Svet ob 11 uri s sveto mašo za vse žive in mrtve Slovence na Slovenskem letovišču v Boltunu „Pri Kapelici“. Kulturni spored je pričel ob 2 uri popoldne, pokosilu, v Baragovi dvorani, kamor so ga prireditelji preselili, ker je začelo temeljito deževati. Dvorana je bila popolnoma napolnjena in spored se je začel točno s kanadsko himno (ki so jo zapeli učenci iz New Toronto pod vodstvom dirigenta G. Blaža Potočnika) in s slovensko (Naprej zastava); g. Andrej Markeš je odlično povezoval vse točke, ki so bile:

1. Bog in Slovenija — Ivan Preglej, deklamiral, Luka Jamnik

2. Ljubim te Slovenija, izvajala baletna skupina „Pomlad“ iz Hamiltona pod vodstvom gđ. Heidi Šušteršič

3. Mladinski zbor Poje - Tiha Luna — Davorin Jenko Slovenski smo fantje — Luka Kramolc

V hribih se dela dan — Anton Foster - pod taktirko Pevovodja Blaža Potočnika in spremljal g. Andrej Pahulje

4. Glavni govor ki ga je pripravil profesor g. Vinko Lipovec je v gled njegove odsotnosti prebral g. P. Markeš

5. Godci so zagodeli — „Ansamble Triglav“ iz Cleveln „Ansamble Triglav“ iz Clevelanda pod vodstvom Rudi Kneza.

6. Pesem makabejskih bratov, Ivan Pregelj; so zbornorecitirali L. Jamnik, O. Mauser, S. Pleško

7. Mladi glas, plesna skupina ki jo vodi gđ. Nevenka Stajan, je zaplesala več narodnih plesov.

8. Potem je zapel solist g. Blaž Potočnik, ob spremljavi Andreja Pahulje Ljubim te Slovenija

10. Za zaključek, pa so bili predstavljeni častni gosti.

Vse se je dobro izteklo, kuharice so bile zaposlene in vsi so prišli na svoj račun, le dež je rosil ves popoldan, — pa je bil po dvomesečni vročini in suši, — dobrodošel.

Nasvidenje vsem v 1984 letu!

Cleveland

• Čim je prišla pomlad v deželo, se je vse preselilo ven v naravo. Vse prireditve se vrše zunaj na deželi.

• Konec maja za Spominski dan se je zbralo lepo število članstva Slovenske pristave na farmi, da so zemljišče počistili in pripravili vse za otvoritev sezone 1983. V nedeljo 5. junija so pristavo odprli s sveto mašo, ki jo je daroval Rev. Victor Tomc, župnik pri Mariji Vnebovzeti Bil je lep dan in obiskovalcev je bilo lepo število.

• V soboto in nedeljo 18. in 19. junija je društvo Tabor priredilo Spominsko proslavo na Slovenski pristavi. Bila je veličastna prireditve in udeležba je bila izredno velika. Udeleženci so prišli od vse po vsod. Bili so tu gostje iz Argentine, Brazilije, Rima, iz Kanade in raznih krajev Združenih držav. Ob tej priliki je bila odkrita in blagoslovljena Bela stena z imeni vseh krajev v Sloveniji kjer so bile pobite žrtve komunistične revolucije.

• Vse od srede junija vlada v Clevelandu huda vročina. Ljudje se hodijo hladiti na obalo jezera in različne bazene. Ob nedeljah je bazen na pristavi skoraj prenapolnjen, posebno kadar so tam pikniki Tako je imela Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti nad vse uspel piknik. Pristava sama je imela lepo obiskan piknik za dan neodvisnosti 4. julija. V nedeljo 10. julija pa je Misijonski piknik zopet privabil veliko obiskovalcev.

• Za 15., 16. in 17. julij pa vabijo pri sv. Vidu ljudi nazaj v mesto na farni festival. Letos praznuje fara sv. Vida 90 letnico obstoja in to hočejo praznovati s posebno uspelim letnim festivalom. V nedeljo 17. julija bo prišel maševat k sv. Vidu bivši svetoviški župnik, sedanji pomožni škof v Clevelandu g. Edvard Pevec.

Smrt velikega kulturnega delavca v Chicago

Na počitnicah v svojem letnem domovanju v Webster, Wis. je 5. julija na posledicah srčne kapi nenadoma umrl v 66. letu starosti naš poznani čikaški rojak dr. Ludvik Leskovar, ki je živel na 2032 W. Cermak Rd. Chicago.

Truplo pokojnega je bilo prepeljano v Chicago, kjer je bil položen na mrtvaški oder v Žefranovem pogrebem zavodu 8. julija. Velika množica slovenskih rojakov kakor prijateljev drugih narodnosti, ki so se prišli posloviti od pokojnega tja, je bila dokaz, kako je bil pokojni priljubljen in spoštovan od vseh, ki so ga poznali.

V soboto zjutraj 9. julija se je v pogrebem zavodu z lepim govorom poslovil od njega prijatelj dr. Avgust Kuk iz Toronta, Kanada. Nato se je razvil pogreb v cerkev sv. Štefana. Na čelu spreveda so nosili slovensko in ameriško zastavo, nato je šlo veliko število slovenske mladine v narodnih nošah. Žalno mašo je opravil pokojnikov prijatelj p. dr. Kalist Langerholz ob asistenci velikega števila duhovščine. Med mašo se je p. Kalist v zelo lepem govoru poslovil od pokojnega. Zbor Slovenska pesem je med mašo zelo ubrano zapel „Glejte, že sonce zahaja“, „Večerni zvon“, Milena Goršičeva pa je na violini odigrala Gounodovo „Ave Marijo“. Za slovo pa mu je polna cerkev zapela „Je angel Gospodov“. Velik pogreb menda največji zadnjih 30 let, se je razvrstil od cerkve sv. Štefana na pokopališče Resurrection, kjer mu je ob odprtem grobu v zadnje slovo zapel zbor „Vigred se povrne.“

V nedeljo 10. julija je bila zelo ganljiva odaja na slovenski radijski uri v spomin na pokojnega ob sodelovanju župnika slovenske fare sv. Štefana p. dr. Vendelina Špendova, Toneta Gabra in Jožeta Rusa.

Pokojni je bil rojen 31. julija 1916 v Oplotnici na Štajerskem. V Mariboru je obiskoval gimnazijo, v

Ljubljani pa univerzo kjer je dosegel doktorat iz pravnih ved. Ob koncu vojne se je kot politični begunec preselil v Avstrijo; šel nato v Rim odkoder je in leta 1950 prišel v Chicago. Kot sin severne meje Slovenije je prinesel s seboj v Chicago veliko slovensko narodno zavest, katero je tudi tukaj takoj pričel uveljavljati. Njegovo glavno narodnostno delo je bila ustanovitev Slovenskega radijskega kluba in slovenskih odaj na radiju v Chicago. Po njegovi zaslugi nam prihaja že čez 30 let slovenska pesem v naše domove. Uvedel je tudi vsakoletno praznovanje Slovenskega dne v Chicagu. Leta 1955 se je poročil s Corinne Novak, znano aktivno delavko pri Slov. ženski zvezi.

Ludvik je bil tudi zelo delaven v slovenskih in drugih organizacijah v Chicagu, bil je tudi v glavnem odboru KSK Jednote. Leta 1972 ga je imenoval Heart of Chicago Community Council za moža leta, 1974 pa je bil mož leta za Marshall Square Boys Club. Veliko let je bil v službi mesta Chicaga kot investigator for the City Corporation Counsel's Office.

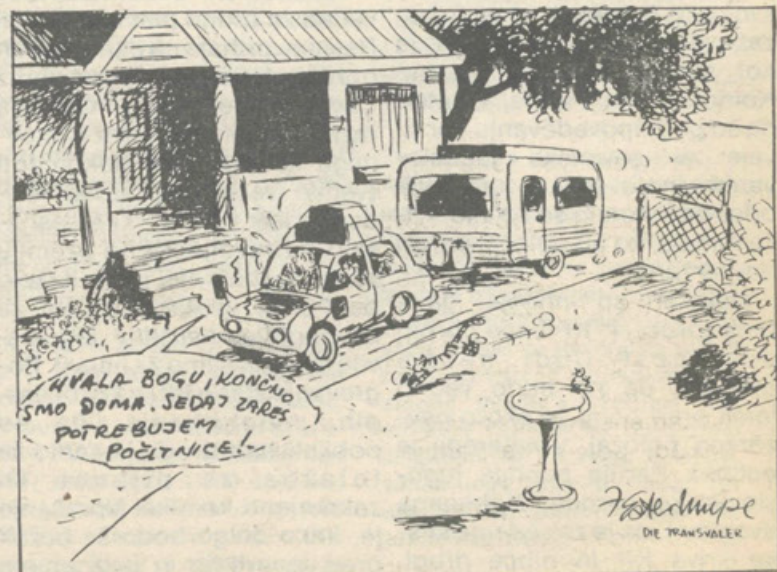
Pozabiti ne smemo, da je bil pokojni Lujo tudi član glavnega odbora Slovenskega Državnega Gibanja.

Z njegovo nenadno smrtjo je nastala velika vrzel v slovenski skupnosti v Chicago. Veliko narodno in kulturno delo ki ga je opravljal v Chicago nad 30 let ne bo nikoli pozabljeno. Njegovo ime in spomin na njega bo sta ostal na častnem mestu tako med nami kakor tudi v vsej ameriško-slovenski zgodovini.

Pokojni zapušča užaloščeno ženo Corinne, sina Ludvika ml. in hčer Miriam, v Sloveniji pa brata in sestro.

Naj počiva v miru Božjem, njegovim pa naše sožalje.

Ludvik Jelenc

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates

\$12.00 per year

\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino, za Brazilijo, za Anglijo 60.- šilingov, za Avstrijo 160 šilingov, za Avstralijo 10.-avstr. £, za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1800.- frankov. Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja. Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru. % + 5%

Kaj pišejo drugi...

... o pristnosti Kristusovega prta

„Za zdravniško ugotovitev, kaj se je zgodilo temu človeku, ni težav. Gre za pet čevljev enajst palcev visokega kavkazijskega moškega. Poškodbe od glave navzdol so: curki krvi od vbodov vrh čela in na laseh nad tilnikom Moža so tolkli po obrazu. Na enem licu je oteklina in jasna podplutba pod očesom. Konec nosa je odrgnjen, kakor se zgodi pri padcu. Na levem zapestju je rana, desno je pokrito z levico. To je poškodba, značilna za križanje. Vzdrž obah lakti sta progi krvi, tu in tam so krvave srage tudi drugod in lahko prihajajo samo od dveh leg, ki jih zavzame telo pri križanju. Po telesu so spredaj in zadaj brazgotine, ki se zdi, da so sledi bičanja. Žrtev sta z obeh strani bičala moška, katerih eden je bil večji od drugega, o čemer priča kot, pod katerim so udarci padali. Rami sta nerodno zatekli. Odrnjenja kažejo, da je mož nekaj ur pred smrtjo nosil na obeh nekaj težkega in robatega. Od desnega boka je dolgo, ozko rezilo sunilo navzgor, predrla prepono ter se skozi prsno votlino in pljuča zabodlo v srce. To se je zgodilo po smrti, zakaj iz teh ran sta prihajali kri z drugačnimi rdečimi celicami in prozorna sokrvica. Pozneje, ko so truplo položili vznak na prt, je kri polzela iz rane na boku in se zbirala v mlakah ob križu. Eno koleno je odrgnjeno, očitno od padca. Stopali sta bili prebiti z žebeljem in iz obeh ran se je kri cedila na prt. To so povsem jasni dokazi, da gre za moža, ki je bil pribit na križ in je umrl, ker so mu odpovedala pljuča in srce, kar je za križanje značilno.“ [Strokovno mnenje ameriškega obdukcijskega strokovnjaka dr. Roberta Bucklina, priobčeno v knjigi biofizika in zdravnika dr. Johna Hella Poročilo o turinskem prtu.. Založba Houghton Mifflin, Boston 1983]

...o „večnem“ Titu

„Vse klene misli, vsa dejanja, ki štejejo, vsi dobri nameni, odkar biva človek na tej trohici kamna, vode in svetlobe... je mogoče poimenovati z eno samo besedo — Tito... Tito bo zato umrl šele takrat, ko bo umrl poslednji prebivalec njegove Jugoslavije... umrl bo, ko bo izdihnil poslednji bojevnik za človeško dostojanstvo in za človekovo ustvarjalnost, kajti Tito je ostal živ v slehernem človeku... Zvezde se rojevajo, da bi nam kazale pot skozi temo. Pot Titove zvezde je brez konca... Kot so zvezde tiste, ki v fizični neskončnosti določajo smer in pota, tako v neskončnosti stvaritev Titovega duha z večnim ognjem gorijo sporočila Velikega Človeškega Smisla. TITO... TITO... TITO... Ime človeka. Ime ljudstva. Ime prihodnjih stoletij... Tito je pot človeškega rodu v prihodnost. Tito je Nova Jugoslavija. Tito smo mi, njegovi učenci.“ [KOMUNIST, uradno glasilo Zveze komunistov Slovenije, Ljubljana, 20. maja 83].

... o že pozabljenem Titu

„Grobniča, ki na Dedinjskem hribu v Beogradu varuje Titove ostanke in odlikovanja, ustavlja čas in zamrzuje pretrse v Jugoslaviji, ki se več ne prepozna v svojem ustanovniku... Tri leta po Titovi smrti samo ta manj obiskani mavzolej spominja na včerajšnjo Jugoslavijo in na njenega poglavarja... Tito je mrtev komaj tri leta, toda obletnica nikogar več ne gane. Mavzolej na Dedinju je spomenik drugim časom, ki jih je Tito odnesel s sabo v grob in jih torej ni več mogoče dvigniti iz njega. So le še spomin na neko veliko utvaro ali na neizpol-

njeno obljubo...“ [CORRIERE DELLA SERA, Milan, 24. maja 1983].

... o „narodnih izdajalcih“

„Pretekli terek je znani pisatelj in kritik Jože Javoršek predaval v tržaškem Slovenskem klubu o „sporih in bojih v sodobni slovenski kulturi“. Javoršek je uvodoma postavil trditve, da je prvič v slovenski zgodovini prišlo do resničnega skladja med kulturnim snovanjem in družbenopolitičnim udejstvovanjem za časa narodno-osvobodilnega boja. V dokaz za to je predavatelj povedal, da so se med vojno kulturni ustvarjalci takorekoč plebiscitarno opredelili za Osvobodilno fronto... Med izjemami je Javoršek omenil Tineta Debeljaka, Franceta Balantiča in Mirka Javornika, ki pa temu na vkljub po njegovem ne zaslužijo, da bi jih kratkoma imeli za narodne izdajalce, češ da je njihova politična opredelitev bila povsem naključna.“ [NOVI LIST, Trst, 17. maja 1983].

... o govoru, ki ga ni bilo

Ko so bivši borci iz tržaške in goriške pokrajine ter iz Anglije zvedeli, da bom danes tu skupaj z vami prisostvoval žalnemu obredu za pobito slovensko domobransko vojsko, so me naprosili, da vam izročim tudi njihove pozdrave... Kot eden izmed dvanajst tisoč vrnjenih, sem bil tudi eden izmed idejnih pobudnikov Zveze slovenskih protikomunističnih borcev v svetu, da bi se še preživeli... ne porazgubili, ampak bi naprej delovali v skupni organizaciji. Žal obstajata danec dve ločeni borčevski organizaciji in dve ločeni borčevski glasili - po čigavi zaslugi? Da je ta ločitev v škodo obema in v korist je skupnemu nasprotniku, komunističnemu režimu doma, je samo po sebi umevno... Menim, da je zato naša dolžnost, da počastimo spomin vseh padlih žrtev z obljubo, da bomo z dobro voljo spojili obe borčevski organizaciji v eno samo, nadstrankarsko združenje, kjer se bo vsak posameznik z večjim zaupanjem in demokratičnostjo soočil z gledanji ostalih. Vetrinska tragedija ne sme ostati le del naše zgodovine, ki tone v pozabo. Da to preprečimo, moramo strniti vse naše sile... Čim bolj se majo temelji jugoslovanskega režima, tem večja postaja gonja proti bivšim domobrancem in idejnim nasprotnikom doma in po svetu; poostri se je blatenje naše medvojne borbe in našega mirnega svobodnega delovanja v svetu. Izrečene so bile tudi že hude obsodbe na procesih, tako v Ljubljani, kot po drugih jugoslovanskih republikah... V Ljubljani je že več kot leto dni v teku sodni postopek proti meni in nekaterim drugim še živečim domobrancem... Za pripravo tega procesa so čakali skoraj štirideset let! Mislim, da je napočil čas, da tudi mi postavimo na zatožno klop, tako pred svetom, kot pred novo generacijo v Sloveniji, vso Komunistično partijo Slovenije. Zato moramo čim prej poskrbeti za pripravo in izdajo, v angleščini, velikega dokumentarnega dela o zgodovini komunistične revolucije in naše protikomunistične borbe v Sloveniji: vsak naj pri tem da svoj delež!“ [AMERIŠKA DOMOVINA, Cleveland, 19. julija 1983. Iz pozdrava, ki ga je 19. maja letos hotel ob žalni slovesnosti na Orlovem vrhu izreči bivši domobranec Vinko Levstik, zdaj živeč v Rimu. Kakor pravi v uvodni pripombi k objavi v omenjenem listu, pa mu „žal krajevna zveza ob prenapolnjenem programu ni dala možnosti, da bi spregovoril“.] [Opomba ured.: Isti članek nam je poslal G. V. Levstik iz Rima in nas prosil za objavo, ker je že pisal P. K. o tem, ni potreba, da ga v celoti objavljamo!]

P. K.

narodi vseh časov, po končanih revolucijah postavljajo spomenike vsem žrtvam, tudi slovenski komunisti postavijo spomenike na vseh krajih množičnih morišč. Gotovo to ne bo spomenik pozabljenja, bo pa lahko prvi žarek miru in dobre volje med brati. Dokler tega zunanjegaznaka zbližanja ne bo, tako dolgo ne moremo verjeti nobeni komunistični besedi, ker je laž glavna sestavina komunističnega nauka. Če bodo s „procesi“ proti vojnim zločincem“ nadaljevali ali celo zašli na mednarodne forume, bo svet toliko prej spoznal vso hinavščino, laž in zločinstvo komunističnih vlad.

To so dejstva, katerih ne more zadušiti nobena propaganda. Miru in blagoslova ne bo, dokler v poedinah ne bo mirne vesti in težke pokore; te pa ne bo brez priznanja krivde.

Čas je že, da komunisti sami gredo vase, pregledajo resnične namene in dela partizanskih brigad, potem pa sedejo na zatožno klop in se obtožijo svojih zločinov. Šele potem bodo lahko klicali na odgovor tiste, ki so se njihovim zločinom uprli ker niso hoteli umreti. Tudi bi bilo prav, da, kakor civilizirani

Za konec še nasvet vsem tistim, ki še vedno stikajo za

„vojnimi zločinci“, raje preglejete svoje vrste in dajte narodu kruha namesto propagande, namesto zastraženih meja in politične policije mu dajte svobode, predvsem pa mu dovolite verovati, da je nad nami Nekdo, ki vse vidi in vse ve, kajti v življenju posameznikov in narodov je dosti problemov, katerih rešitev je samo v Bogu. Vse to bo napravilo srečnejšo družbo, ki bo spet našla svoj cilj v veselju do dela in življenja, po nedolžnem prelita kri pa bo postala temelj, na katerem bodo mladi rodovi gradili nov, pravičnejši red, v svobodno Slovenijo pa se bodo po tolikem trpljenju spet vrnili veselje, pesem in smeh.

S. P.

Ja, Josip Broz — Tito

Med Hrvati niso redki novi politični emigranti iz SFRJ, saj je v zahodni Nemčiji sami bilo zadnjih deset let vloženih nad 5000 prošelj za politični azil. Med prav zadnje je treba prišteti dr. Stjepana Djurekoviča, ki je do prvih mesecev lanskega leta bil direktor INA-e za o skrbno Jugosl. z nafto in kuril. oljem

Ko se je Djurekovič, Hrvat iz Vojvodine, odločil za emigracijo, je prej poskrbel, da je spravil na varno snov za senzacionalne knjige, ki obravnavajo zakulisne razmere na vseh področjih življenja v SFRJ. Ker je bil zelo blizu njegove političnega in gospodarskega vrha, in tudi sam pripadnik „novega razreda“, zvene njegova dela avtentično, se pravi, piše resnico.

Med dozdej objavljenimi Djurekovičevimi knjigami je zadržno najbolj razodeven Titov življenjepis z gornjim naslovom. V njem navaja kup podrobnosti, za katere smo sicer v tujini v glavnem vedeli, ne pa, ali drže ali ne. Te, pogosto neverjetne dogodke zdaj pisec potrjuje, pogosto kot njihova priča.

Za bivšega dolnoletnega poglavarja jugoslovanske politične policije, Aleksandra Rankoviča, je bilo znano, da je bil odžagan, ker je vohunsko nadzoroval tudi Tita samega, in celo njegovo spalnico. Djurekovič pa v tej knjigi pravi, da je Rankovič hotel postati Titov naslednik, in to čim prej in, če bi bilo potrebno, zgrda (in s sovjetsko pomočjo, op. ur.). Tito je Rankovičevo zaroto odkril s pomočjo vojaške protivohunske službe (KOS — Kontraobavešajna služba).

Rankovič je pričakoval najhujšega. Rešil se je s tem, ko je Titu zagrozil, da bo v primeru, če bi ga likvidirali, spravil po svojih na dan vse podrobnosti o Titovih tajnih fondih v tujini, z lasti v švicarskih bankah, v katere mu je nalagal denar on sam. Začel je s tem takoj po sporu s Kominformom leta 1948 in je prva vloga znašala deset

milijonov dolarjev.

Tito je v knjigi opisan kot človek, ki je bil patološko zaljubljen vase in ki si pred revolucijo, med njo in seveda po njej v SFRJ privoščil na moč razkošno življenje. Narodi Jugoslavije so mu bili samo sredstvo za uresničenje lastnih osebnih ambicij.

Ta „linija“ je prevladovala tudi med najvišjimi komunističnimi funkcionarji. Djurekovič v njihovem krogu ne najde niti enega „idealnega“ voditelja! Samo Titovo osebno življenje je državo veljalo 67 milijonov dolarjev na leto. To so bili neposredni stroški zanj in njegov dvor, ni pa številke za posredne izdatke v ta namen. za ustrelitev nekaj medvedov pri Bugojnu v Bosni je bilo na primer potebno zastražiti vso želeniško progo od Beograda do tja, plačati 2500 gonjačev in imeti ves čas lova v zraku 20 helikopterjev. Tito se je namreč nenehno bal atentata nase

V knjigi *Ja, Josip Broz - Tito* je natančno prikazano razkošno, in še bolj podrobno zakonsko in izvenzakonsko seksualno, življenje Tita in Jovanke. Ta je zletela v pozabo, ker je skušala politično podpreti srbskega generala, svojega ljubimca.

kakor v rimskem imperiju, ki je šel po zlu zaradi nemorale in korupcije, je tudi SFRJ že pod Titom ubirala enako pot. K temu je treba dodati še strašansko primitivnost in surovost, ki tako živo spominja na grozoto komunistične revolucije.

(Dr. Djurekovič bi bil v nedeljo 31. julija moral govoriti na Hrvatskem dnevu v Torontu. V petek 29. julija pa je bil zverinski umorjen v neki kleti v Münchenu. Običajni „neznani storilci“, se pravi, najeti ubijavci titovske UDB, so mu odrezali glavo... Nov dokaz, kaj je jugoslovanski „komunizem s človeškim obrazom“, tako ljub emigracijskim „razvojnikom“, v resnici, Op. ur.).

Počasi pa vendarle

Partizanski general Ivan Maček, poveljnik slovenske OZNE v usadopolnih letih 1944/45, JE V časopisnem razgovoru z časnikarjem Miloradom Maričem v časopisu „DUGA“ Beograd št. 229 decembra 1982 imel sledeči razgovor:

M. M.: „Zadnje vojno leto ste bili načelnik OZNE za Slovenijo. Tu so bile zaključne operacije in tu so se koncentrirali vsi mogoče sovražniki ki so bežali proti zapadu. Govori se da so bile na koncu vojne v Sloveniji postreljane cele ustaške divizije.“

I. M.: „Vem - da so bili ustaši postreljeni, nekaj četnikov in Nedicevcev, da pa so to bile cele divizije to ne vem. Ne morem reči da je to bilo masovno. Vem samo, da ni bil nihče ustreljen, če je bil mlajši od 17 let, četudi so bili krivi. To je bila direktiva Titova. Dobro se spominjam, da mi je to on sam zaukazal.“

M. M.: „Kot šef OZNE ste sigurno imeli dosti dela. Ali se spominjate

kakih posebnih dogodkov?“

I. M.: Največja akcija je bila na Koroškem. Tam je še bila vojna. Tam je bila koncentracija Ustašev in Nemcev. Takrat je tudi naših še mnogo padlo, - veliko - preveč! Malo so krivi Angleži in Amerikanci, ki nam niso hoteli dati tankov.“

Potem je še Maček govoril o Titu s katerim je imel tesne osebne stike. Za Tita pravi „- da je vedno gledal v Sovjetski zvezi svoj vzor (starejši brat), dočim je USA smatral za razredne sovražnike katere je pa treba izkoriščati, ako je to mogoče.“

Iz gornjega jasno izvira:

Postopek proti Ustašem in drugim sovražnikom ni bilo sojenje (Mitja Ribičič!) nego številčna likvidacija opozicije. Ukaz za likvidacijo je izviral od Tita, ki pa je maletne izločil od likvidacije. Glavna naloga Mačka povsem identična z likvidacijo Ustašev je bila likvidacija slovenske vojske, Domobrancev. O tem pa Maček ni govoril... Poročevalec

Vredno posnemanja

V spomin na pokojnega Ludvika Leskovarja so darovali \$100 v tiskovni sklad Slovenske države G. Ludvik Jelenc iz Berwyn-a III., USA in 30 dol.;

ga. Lea in g. Peter Urbanc. Vsem se uprava S. D. prisrčno zahvaljuje za širokogruden dar, ki je vreden posnemanja!

Osebnost in zgodovina

DIE WELT je objavila 26. julija 1983 kot komentar gosta prispevek Milovana Djilasa iz Beograda o papežu Janezu Pavlu II. Komentar prinašamo v prevodu iz nemščine. Uredništvo.

Ko je bil izvoljen za papeža Poljak Woytila, sem se sprva vprašal: Kako so prišli cerkveni knezi katoliške Cerkve do tako modre odločitve? Navdušila me ni izvolitev Woytila za papeža – kajti o njem nisem vedel ničesar, ampak, kljub obstoječim tradicijam in vplivom v Vatikanu, dobro premišljena izvolitev cerkvenega kneza iz Vzhoda in povrhu še Poljaka.

To izvolitev sem razumel kot izraz hotenja Cerkve, da okrepi svoj vpliv na Vzhodu, obenem pa tudi kot široko zasnovan, spontan in premišljen načrt zopet vzpostaviti zveze med Zapadom in Vzhodom, ki so jih pretrgale ideologije, politični sistemi in hegemonije. V tem smislu je predstavljala izvolitev Poljaka naravno posledico.

Kmalu pa se je izkazalo, da je bilo moje pojmovanje tako nezadostno kot tudi enostransko. Nezadostno, ker sem spoznal sicer v novem papežu simbol in orodje, ne pa osebnosti. Enostransko, ker sem sicer dojel politične in družbene posledice, ne pa duhovna srečanja, ki jih je morala sprožiti izvolitev določene osebnosti – in to še prav take iz Vzhoda.

Tisočletna modrost in izkustvo Cerkve bi bili brezploдни in izvolitev Poljaka bi bila zgrešena poteza, če ne bi bil Woytila obenem osebnost izrednih lastnosti tako po svoji intelektualnosti kot tudi po svojem značaju. Ta papež govori govorico in pozna stisko in trpljenje sodobnega človeka. Izrednost tega papeža je možno spoznati že iz njegove hoje in njegovih kretenj, iz njegovega dobrohotnega smehljaja in iz njegovega plemenitega in predornega pogleda.

Ta papež se drži strogo ceremonij in protokola, toda če poklekne v molitvi, če poljubi zemljo držav, ki jih obišče, vidimo takoj, da ne moli samo iz dolžnosti in prepričanja, marveč s svojim celotnim bistvom. Ne poljublja samo simbola in ne samo simbolično, marveč s svojo celo dušo: zemljo, ki mu je draga, ki jo občuti kot svojo lastno.

Po svojem videzu je podoben predvsem delavcu kmečkega porekla. Njegova postava je močna, povezana z naravo, toda obenem vidimo na njem prefinjeno držo intelektualca in poduhovljen izraz. Pri njem spoznamo dobrohotne in obenem predirne in vedoče oči kot tudi poduhovljeni izraz obraza, ki ve za trpljenje človeštva. Nad vsem pa: razumevanje in vedenje vsega, kar je človeško – vse človeške grehe in radosti, vse človeške nesreče in ves dvom. Upravičeno označujejo Janeza Pavla II. za "papeža človečanskih pravic". Jaz bi rekel, da je še več: namreč človečanski papež. Trpljenje človeštva sotrpi ne zaradi trpljenja, marvec da bi odpravil trpljenje.

Nihče ne ve, kako bo nekoc ovrednotila zgodovina papeža Woytilo – pa tudi njega samega zanima to vprašanje gotovo neprimerno manj kot delo, kateremu se je posvetil. Toda že danes drži: tak papež je mogel priti samo iz Vzhoda in samo iz Poljske. Kajti Vzhod, Poljska, papež postavljajo v ospredje kot najbolj pereče vprašanje – pri tem gre za večno vprašanje – žiljenje, usodo, svobodo človeške osebnosti kot tudi narodov. To pa je več kot vprašanje. To je predpogoj celotnega bivanja.

Papeža iz Vzhoda pa je izvolil Zapad – kajti Zapad ima večino v kardinalskem kolegiju. V tem je več kot simbol ali politična modrost. Zapad in svobodni razvoj osebnosti ter narodov zavise usodno od razvoja na Vzhodu.

Kot pri vsakem pomembnem dogodku, ki vodi do preloma, najde tudi tokrat spontani razvoj tisto osebnost, ki daje stvarjem tako miselno podlago kot tudi smer. Ali obratno: nadarjena osebnost slutí, dojame in spozna mero spontanega teka razvoja. Še niso medsebojno povezale v papežu Woytilu stiske Zapada s trpljenjem Vzhoda v iskanju izhoda iz preteče atomske smrti in životarjenja v nesvobodi?

Papež se namreč ne ustraši težav in negotovosti. V soočenju s stvarnostjo je možno, da zagreši tudi kako napako – in zakaj tudi ne: samo tisti ne napravijo nobene napake, ki ničesar ne podvzamejo [toda to samo je kardinalna napaka. Op. prevajalca]. Toda te napake bodo obledele spričo širine in razmaha njegovega udejstvovanja in stremljenja po dobrem in po svobodi. Nič ga ne odkloni od njegove poti. Atentat ni zapustil na njem nikakega sledu – vsaj ne, kar zadeva njegovega duha in dejavnosti. Na papežu ni vidno mučeništvo, toda mučeništvo je vnaprej določeno, mučeništvo je vpleteno v njegovo stremljenje kot tudi v obstoj celotnega človeštva.

Je papež, ki ga morejo sovražiti samo pristaši "nezmotljivega", "popolnega" nauka [beri: doktrinarnega komunizma. Op. prevajalca], torej pristaši teme in nesvobode.

Slovenska pokrajinska škofijska konferenca

Cerkveno osamosvojitev Slovenije je predstavljala za ustanovitev ljubljanske nadškofije, kateri sta bili pridruženi mariborska in koprška škofija. Slovenske škofije pa so bile še vedno neposredno del jugoslovanske škofovske konference, čeprav so predstavljali v njej posebno edinico, t.zv. regionalno konferenco slovenskih škofov v okviru jugoslovanske škofovske konference.

20. junija t.l. pa so razglasili slovenski škofje ustanovitev posebne "slovenske pokrajinske škofijske konference". Za predsednika je bil izvoljen nadškof dr. Alojzij Šuštar, za podpredsednika mariborski škof dr. Franc Kramberger in za tajnika ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas. Slovenska konferenca ima tudi svoj statut in je tako postala stvarno in pravno posebna edinica v širši jugoslovanski konferenci.

Nadškof Šuštar je omenil med razlogi za ustanovitev posebne slovenske konference edinstvenost slovenskega jezika, zgodovine in kulture.

Pomen slovenske škofovske konference je v tem, da bodo odločali slovenski škofje o izvajanju sklepov jugoslovanske škofovske konference v Sloveniji kot enota in ne kot poedini škofje. To pravico imajo škofje že itak, ker vsi odloki višjih edinic dobe veljavo na področju poedine škofije šele, ko jih odobri pristojni ordinarij (ko je n.pr. Vatikan odpravil po 2. svetovni vojni večerne maše, avstrijski škofje niso razglasili tozadevnih odredb v svojih škofijah in obdržali večerne maše, dokler ni Vatikan sam spremenil svojega stališča in razveljavil tozadevne odredbe). Za skupni nastop katoliških škofov v Jugoslaviji utegne to pomeniti, da bodo morali ostali škofje bolj upoštevati stališče slovenskih škofov, ker sedaj predstavljajo posebno enoto in ne samo tri ordinarije (s spreminjajočim se številom pomožnih škofov), ki jih je bilo lahko preglasovati.

Bomo preživel?

Slovenci živimo na velikem prepihu in smo se skozi stoletja morali boriti za svoj narodni obstoj. Slovenska narodnostna meja se je stalno pomikala od severa proti jugu. Sledovi slovenskega življa so ohranjeni celo severno od Dunaja, toda škof Slomšek je prestavil sedež lavantinske škofije iz St. Andraža v Maribor, da bi zagotovil slovenski značaj škofije in je sam s pomočjo svoje duhovščine utrjeval slovenščino preko nedeljskih šol in svojih učnih knjig [pedagogi so jih tako visoko cenili, da so jih imeli kot vzor na petrograjski univerzi]. Kljub morda enako hudemu preganjanju je bila bolj odporna slovenska narodnostna meja na jugozapadu. Glavni razlog je verjetno, da so se čutili Slovenci na splošno več vredni kot Italijani, pa manj vredni kot Nemci. Ker ni bilo upanja, da bi avstrijski Nemci pristali na kako narodnostno vsaj kolikor toliko znosno rešitev in ker se je slovenska narodna meja na severu drastično pomikala proti Mariboru, je bil to vsaj po izjavi dr. Antona Korošca glavni razlog, da so začeli tudi politiki poznejše Slovenske ljudske stranke iskati rešitve v južnoslovanskem okviru. Na žalost je bilo tedaj še poznanje pomembnosti narodnih kultur in kulture velikih blokov premalo razvito, da bi se zavedali resnosti problemov, ki jih bo prineslo življenje pripadnikov zapadne in vzhodne kulture v isti državi. Razen tega smo bili med prvo svetovno vojno Slovenci politična neznanka in ni verjetno, da bi uspelo tedanjim politikom uveljaviti Wilsonovo načelo o pravici do samoopredelitve narodov za Slovence.

Mlajsi rod, ki ni doživel razmer pred prvo svetovno vojno in ki si ne vzame časa, da bi se poučil o tedanjih razmerah, je malo preoster v obsojanju tedanjih voditeljev. Že bežen pregled dela kot je knjiga Slovenci v desetletju 1918-1928 bi mu pripomogel do malo bolj objektivne sodbe. Vsekakor pa je tragično dejstvo, da je slovenstvo danes ogroženo tudi na področju, ki se imenuje uradno Socialistična republika Slovenija, katere voditelji so zavajali ljudi z gesli o "narodni" osvobodilni borbi.

Med najbolj zgovorne dokaze o resnosti položaja je knjiga, ki je izšla lani v Celju pod naslovom BOMO PREŽIVELI? Knjiga je bila kmalu razprodana in je doživela že drugo izdajo. Knjigo je napisala cela vrsta avtorjev najrazličnejših prepričanj – od komunistov in filo-komunistov do profesorjev teološke fakultete in celo nadškofa dr. Alojzija Šustarja.

Knjigo so napisali akademik dr. Ivan Gams, dr. Kazimir Tarman, akademik dr. Anton Trstenjak, dr. Jože Maček, akademik dr. Bogdan Povh, dr. Miklavž Grabnar, Viktor Blažič, dr. Erman Pertl, Bojan Stih, dr. Matjaž Kmecl, dr. Drago Klemenčič, dr. Franc Perko, dr. Franc Bučar, dr. Alojzij Šuštar, dr. Tone Stres in dr. Vekoslav Grmič.

Slovenski glas, ki ga izdaja v Munchenu g. Branko Pistivšek, je prinesel v majski številki ponatis dveh sestavkov: Bojan Stih, Slovenski narod hic at nunc s podnaslovom List iz dnevnika, na Sveti Gori pri Gorici, 21. malega srpana 1981 in Matjaž Kmecl, O preživetju jezika.

Branko Pistivšek označi knjigo v Slovenskem glasu (majska številka, str 149 in 150) takole:

"Dejansko je ta knjiga vse, kar hočete: obsodba, protest, provokacija in klic na pomoč. Je predvsem najstrašnejša in najbolj učinkovita obsodba jugoslovanske in marksistične laži ideje in jugoslovanske države hkrati, kar jih je bilo doslej izrečenih. Po 1400 letih obstoja, po vseh težkih udarcih v zgodovini si Slovenci prvikrat zastavljamo vprašanje ali bomo kot samostojen narod Jugoslavijo še preživel...

"...Knjiga je pogumna provokacija socialističnega režima ter protest proti Jugoslaviji, tako pogumen, da smo se ga najmanj nadejali doma v Sloveniji. Pasivna oblika samoobrambe se tu spremeni v dobro merjen udarec srbskim okupatorjem in komunistom, ki na ta udarec nimajo kaj odgovoriti. Tu je slovenska pasivna samoobramba enostavno razorožujoča. Razorožujoča zaradi tega, ker na čisto miren način razkrinkava barbarsko okupacijo Slovenije, ki je hujša in bolj nevarna in še bolj ponižujoča, kot je bila obrska nadvlada...

"...Izzivalni naslov knjige "Bomo preživel?"...strašno pa je razdražil tiste, katerim je naravnost namenjen: srbske izžemalce naše slovenske domovine: kar primerjajte Bulatovičeve izbruhe v ljubljanskem "Telexu" pa boste marsikaj razumeli. Srbi se čutijo vse prehitro razkrinkane v svojem zločinskem uničevanju slovenstva, odtod tudi njihova onemogla jeza. Ta knjiga namrec ni kak proizvod "reakcionarne emigracije", temveč socialističnih veljakov doma, ki so po svoje zaslužni za današnji sistem, pa ima prav zaradi tega svojo posebno tezo in pomen..."

Celjan

The unknown, wonderful, Slovenian language

Mirko Javornik

Ena bridkih resnic naše politične in druge emigracije je, da njeni potomci, rojeni ali tudi samo šolani v tujini, slovenščine več ne znajo, ali jo večjemu še za silo razumejo. Kot otroci so se v družini naučili nekaj pogovornega jezika, po navadi v narečju staršev. Če so bili srečni, da so živeli v večjih slovenskih soseskah, so lahko obiskovali kak razred farne osnovne šole, ki jim je dala nekaj razumevanja knjižne slovenščine, potem pa se je njegovo spoznavanje in razumevanje ustavilo. S tem je začelo upadati tudi zanimanje za materinščino in največkrat tudi povsem ugasnilo. To velja

zlasti za našo mladino v združenih državah, Avstraliji in malo manj v Kanadi. Če hočemo naš mladi rod spet privzgojiti v rodni jezik, mu moramo najprej zbuditi zanimanje zanj. To pa je v tem primeru mogoče samo v angleščini. Razprava, ki jo priobčujemo v nadaljnjem, je prvi poskus za ta potreben namen. Gre za predavanje, ki ga je pisatelj imel februarja 1981 na večeru, ki ga je priredil Slovenian Heritage Council v Clevelandu. Ponovil ga je novembra istega leta v newyorškem Ukrajinskem inštitutu za konec Tedna slovenskih izročil, ki ga vsako leto

prireja Slavic Heritage Council of America. Obakrat je bilo pri občinstvu slovenskega in tujih rodov, obojih neveščih slovenščine, izredno zanimanje in odobravanje. V New Yorku so poslušalci, med njimi precej mladih, pripadali enajstim različnim narodnostim. Prireditelji so sklenili, da bodo predavanje vzeli za vzorec, kako spet pridobiti njihove mladine za jezik lastnega naroda.

Predavanje je skržena in prirejena predelava razprave O SLOVENSKI BESEDI, priobčene v Javornikovi zadnji knjigi PERO IN ČAS II.

Uredništvo

Zdravstveno opozorilo v Manitobi

Minister za zdravstvo v Manitobi G. Larry Desjardins je izdal opozorilo prebivalstvu glede gotove nevarnosti pred pikom gotovim komarjem, ki povzroča spalne bolezni, ki lahko povzroči smrt ali pa paralizira in pri otrocih slabost. 1923 leta so registrirali 171 slučajev (57 smrtnih) in 1941 521 slučajev (79 smrtnih). Letos so v dolini „Red River“ s brizganjem iz zraka izvedli napad na te komarje.

Nasvet je, da je ob večernih urah ne podate iz hiše in da imate vrata in okna dobro zaprta. Informacijska pisarna v Winnipegu ima telefonsko številko 944-4844 in za provinco Manitobo 1-800-362-3305. Kupite, če nastane potreba.

Komarji, nosilci spalne bolezni nastopajo tudi v južno zapadnem Ontario, v delih Saskatchewan in v predelih v Z. D. A. (CND Scene)

(CND Scene) Ker se število vseljencev vedno večja in bodo leta 1990 postala največja „skupina“ v Kanadi, predvideva na Jamaiki rojen kanadčan Don Miller, ki je urednik mesečnika Ethnic Clout.

Trenutno novokanadčani štejejo 6.000.000, potomci Francozev 6.500.000 in Anglosaxoni približno 10.000.000. skupnega prebivalstva. Prip-

minja pa, da se rojstni prirastek pri novonaseljencih najhitreje dviga dvetretjini Torontčanov je novonaseljencev in polovico Winnipegista isto.

To so dodatki, ki jih D. Miller hoče predložiti kanadskim podjetjem v svrhu oglaševanja v etničnim občilih.

In the last several years, we have seen, especially in the United States, the rise of a number of organizations, the worthy purpose of which is the preservation and the popularization of the Slovenian Heritage among Americans of our descent and among the Anglo-Saxon majority.

In spite of the appearance, the core of this heritage are not some exterior manifestations of the Slovenian presence - like picturesque costumes, popular songs and dances, collections of names and exotica food. Owing to the emphasis given in the past and in the present to such secondary aspects of our different civilization, we are still considered, in many quarters including some so called scientific ones, to be part of just another immigrant Slavic tribe, some folkloric ethnics without any deeper, more essential and important characteristics and achievements of their own.

In view of this, it is imperative to point out that the true heart of the Slovenian heritage is another one. It is particular, original spiritual world of ours, a complex of inner, transcendental values and beauty, born and developed by the genius and persistence of our wonderful, good Slovenian people during the nearly fifteen hundred years of its hard and precarious existence in the Central Europe; by our genius consistently and continuously realizing itself in literature, in the arts, in every field of creative endeavors, to the creation of what we rightly consider a specific, autonomous and authentic Slovenian culture.

The primary mean of expression for various aspects of this culture was, and is, the Slovenian language which we always tried to improve and enrich, in order to make it adequate to the pace and requirements of our general progress. Our love for, and our dedication to it, also had another vital reason. For a people without its own statehood and political independence, the language was the most evident proof of our national identity and a powerful weapon in the permanent struggle for our survival.

No efforts for the preservation and implementation of the Slovenian heritage, of slovenstvo, as we call the totality of our spiritual values, of our cultural and material attainments, and of our hopes, can succeed without the learning, understanding, cultivation or, at least, passive knowledge of our language. This is valid as well for every national minority living anywhere. The language is the key to the comprehension, appreciation and

enjoyment of any culture and, in the first line, of our own one.

By passive knowledge I mean the awareness of, the getting acquainted with what our language really is, with its roots, its history, originality, its peculiar qualities, its expressive power and perfection, its advantage as compared with other tongues, and with its beauty. The passive knowledge does not necessarily imply the ability to speak the language itself.

The ignorance of all this factors, primarily by our young people born or educated here, is the principal cause of disinterestment in their or their ancestors language and everything connected with it.

This deplorable situation arises from two reasons. One is the apparent uselessness of Slovenian for practical life and advancement in a foreign environment. However, man does not live by bread alone. In most instances, the knowledge of world history or philosophy or music is not supposed to promote a career. But nobody will deny their importance for everyone's intellectual formation, broadening of his outlook and enrichment of his existence.

The second reason is what I would call the linguistic inferiority complex, affecting primarily our youngsters. In the American school they are often viewed as second-rank pupils owing to their native speech and accent. Thus, the first thing in their heritage they are trying to get rid of is their native language. Nobody, not even the parents, is suggesting to them that, by speaking the old and the new tongue, they are better off and superior to their classmates and teachers who know only one and, in many cases, even this one badly.

These factors generate wrong opinions about the inherited idiom, contempt for it, shame and rejection of it, compounded by a lingering series of unjust and demanding prejudices against it. The Slovenian language thus becomes a useless dialect spoken by a handful of primitive, uneducated people somewhere overseas; a language without a past and any documents of its birth and growth; a poor uninteresting one, unfit for the creation of beauty in the written word and for the expression of anything elevated or learned.

As insignificant language of a small people - in comparison with whom and with what?

Today, our language is spoken, read, written or just understood by more than two million people in Yugo-

slav Slovenia, in Italy and Austria, in both Americas and in Australia.

By the end of 1982, the United Nations membership stood at some 160. A third of these states shows a population of less than two millions. The majority of them has no unifying language of their own. Due to the number and variety of primitive dialects they are compelled to use, for official and educational purposes, the language of their former colonial rulers.

Just in Europe, there are nine of such independent political entities with a combined population of one million five hundred and twenty thousand. Only two of these independent states, Malta and Iceland, have their own, original language spoken by three hundred and twenty two thousand and two hundred and twenty thousand persons respectively. Cyprus, with the largest number of inhabitants, uses Greek and Turkish; Luxembourg German and French; Monaco French and Italian, Liechtenstein German, Andorra Catalan, San Marino Italian, Vatican Italian with a dwindling Latin minority of foreign Monsignors.

Of these nine, only Iceland can point to an authentic culture and literature of world renown, with Hjaldr Laxness as its Nobel Prize winner in 1955.

So much for the alleged numerical smallness of the Slovenian language.

Second prejudice - Slovenian is perhaps two centuries old, without history and any ancient written tradition.

Every language is as old as the people using it. The birth of a nation and of its speech is nowhere recorded. It is a mystery known only to God. In scientific opinion the existence of a nation coincides with its entry into history of mankind, which means, when someone started writing about it.

Among the first to do this about Slovenes was the Greek-Byzantine historian Procopius around the year 550 of our era. He called us not Sklavoi, Slavs, but Sklavenoi, Slovenes, one of the Indo-German peoples which spearheaded their great migration from Central Asia into the heart of Europe at the beginning of the Middle Ages. According to him, they spoke their own, the Slovenian language. This was fifteen hundred and fifty years ago, more than a millenium before the arrival of Britons in America.

Procopius' chronicles of our people's onslaught on the eastern part of the Roman empire were Franc Finžgar's principal source for his „Pod svobodnim soncem - Under a Free Sun“, the great and most popular historic novel in Slovenian modern literature.

The first, up to the present known, Slovenian written text consists of a nine pages manuscript containing a translation of two confessional prayers from Latin, in the so-called Brižinski spomeniki, Monumenta Frisingiana, The Freising Monuments. They were discovered and kept at Freising, a small historic town in Bavaria, and date from between 970 and 980 A. D. The Roman-German emperor Oton the Great granted, half a century earlier, the bishops of Freising extended territorial and ecclesiastical privileges around Škofje Loka, in today's North-western Slovenia. Their clergy needed religious material in the new pastoral language.

The manuscript includes a number of beautiful words and phrases which sound exquisite even in our contemporary artistic prose. For instance: slovo, the word; krilatec, the winged one, angel; narod, the people or nation; obet, the promise; utešiti, to calm, to satisfy; zlo, the evil; zlodej, the devil.

Because of their "vocabulary and their poetic style, Brižinski spomeniki also mark the inception of Slovenian literature which, together with our written language, was one thousand years old in 1980. Not even the Russians can show such a record.

The poem "Beowulf", which is considered the first written literary work in English, is from the late tenth century - like our Freising documents. At least in these two aspects of our history and literature we are equal to the great Albion, not to speak of America.

According to Latin in German documents from the twelfth and thirteenth century, Slovenian, was long before that already an official language. Karantania, Carinthia, the first and the only independent Slovenian state ever, embracing all territories settled by our people in the sixth century A. D., was created at the beginning of the seventh century. The inauguration of its rulers, at first native princes like Borut, Gorazd and Hotimir, was carried out exclusively in Slovenian, even under succeeding German dukes. The last of them Ernest of Habsburg, sat down on our still preserved knežji kamen, the Prince's Stone, at Gospa Sveta in 1414. And representatives of nobility, Church and middle classes from our lands swore their loyalty to the Austrian emperor Karl the Sixth, father of Maria Theresa, in Slovenian as late as 1740.

The first printed words in our language Nadaljevanje na str. 6

Nadaljevanje iz str. 5

ge are preserved on a flyer of 1515, inciting Slovenian peasants in the eastern part of our former homeland to rise up in arms against the land-owning nobles. If the initiators of this ill-fated attempt considered useful to print the later so famous revolutionary slogan *Le vkup, le vkup, uboga gmajna - Together, together, you poor flock!* - then the literacy was even at that early time not an unknown thing among the lowest classes of our society.

The oldest printed books in Slovenian are *Abecednik - The ABC*, or *Primer* by Primož Trubar, the principal propagator of protestantism in our parts; and his „Catechism“ under the title *Anu kratku podučene s katerim usaki človek more v nebo priti - A brief lecture by which every man can go to heaven.* Both these books were published in 1550.

The British got their first printed and complete translation of the Bible in 1535-36, from Germany. Ours, by Jurij Dalmatin, was published in 1584, in 1500 copies which is, at present, the average printing of an original work in today's Socialist Republic of Slovenia. Dalmatin's *Biblija* is by format and volume still one of the largest books ever published in our language, beautifully illustrated and bound, of enormous significance for the further development of our speech and literature. It was distributed among a population of perhaps one-fourth of the present number of Slovenes.

The first Slovenian printing plant was established in Ljubljana in 1582. The first Slovenian Grammar was compiled by Adam Bohorič in 1584. Eight years later, the German philologue Hieronim Megiser published in Graz his *Dictionarium quattuor linguarum - Dictionary of four languages - Latin, German, Italian and Slovenian*. The first three plus the French and Spanish, were then the leading ones in Europe. The English didn't mean anything in the international affairs of that time. The inclusion of the Slovenian among the ruling three is a proof that Megiser considered it important and developed, if not equal to the rest of the great ones. His dictionary was so popular that it reached three editions in a relatively brief period of time.

From 1639 dates *Die Ehre des Herzogtums Krain - The glory of the Duchy of Krain*, by our nobleman Janez Vajkard Valvazor from Litija in Lower Slovenia, a scholar of European fame, a great traveler and an universalist of fantastic erudition and productivity. This work of his, in 15 volumes with over 500 hundred illustrations and maps is a hymn to Kranjsko, the central Slovenian land, and, in the same time, an encyclopedia of everything Slovenian at that time Valvazor collected in it all available knowledge and his own findings about our geography, people, history, language, traditions, folklore, economy, way of life and culture. No nation in Europe can show a comparable publication about itself from such early times and in a foreign language.

Twice at the beginning of 16th century our language played an important role in European diplomacy. In 1526, Maximilian of Habsburg I., wanted to bring about the alliance of three great Christian powers - his Roman-German Empire, the kingdom of Poland and the remote, only guessed-upon Russia, for the defence of Europe against continuous Turkish invasions. As head of the mission to the court of the Moscow Grand Prince, the later czar Vassili III., he appointed Žiga — Sigismund of Herberstein, a Slovenized lesser nobleman from Vipava in Notranjsko, so-called Inner Slovenia. Herberstein, only 29 at the

time, was already the emperor's principal foreign policy advisor, with a series of brilliant successes in the international field. Owing to this, to his education, military skills, his tact and his mastery of seven languages, among them the Slovenian, he was chosen to go to Russia which was in every respect more unknown in the West than the newly discovered America. He was in Vienna, and in the rest of Europe as well, probably the only diplomat able to converse with the Russian potentate and his aides in a language quite close to theirs.

Herberstein made two extended trips and visits to Moscow. His first mission was politically unsuccessful but the second one led to the creation of the great Christian union which saved Europe and its civilization. An achievement of historic magnitude in which Slovenian, the imperial mediator's adopted mother tongue played a substantial role.

No less important was Herberstein's discovery of a strange, new, half-barbarian world with a tyrannical system of rule; a land unthinkable ignorant and suspicious of the rest of humanity, militarily strong, immensely rich and, in its masses, immensely poor. The enormous amount of reliable political and general information he brought back was, for the next decades, the principal source of European wisdom about a rising new power in the East. In *Rerum Moscoviticarum commentarii - Comments on Moscow affairs*, a sensational book on his experiences in Russia, Herberstein stated:

„I was able to start this writings for two reasons: first, I carefully explored everything myself; second, due to my knowledge of Slovenian language which was of great help in this endeavor.“

In 1956 I visited, in Vienna, capital of Austria an exhibit of historical documents for the 650th anniversary of the Habsburg dynasty. The greatest surprise was the discovery in one of the State papers on view, dealing with the succession on the Austrian throne, that its official languages were three: German, Italian and - Slovenian. The imperial decree was passed about 1808. At that time, the Danube empire included most of Northern Italy and all Slovenian provinces. Till the end of the World War I., it remained one of the greatest powers on earth.

So much for the non-history and insignificance of the Slovenian language.

Now some remarks on our language itself, its particularities and its advantages as compared to the so-called great ones.

In Slovenian we write as we speak, and we speak and read as we write. The only exception is the „L“ at the end of the word, mostly verbs in the past form and before consonant, which is pronounced as something between „V“ and „U“. For instance: we write „sem bil“ - „I was“ and we read it „sem biu.“ Our alphabet is perfect and simple. Each sound in the speech has in it just one corresponding character. We don't use a combination of letters for „č“, „š“, „ž“ or anything else. In this we are, beside the Croats, unique among peoples using the Latin scripture. There is no difference between the acoustic and the visual language, which makes it very easy for us but extremely difficult for others who read it with their own confused eyes. Did you ever try to teach an American to pronounce A, E, I, O, U in our, the European, the right way? And how would he transliterate the Slovenian the Slovenian words „čmrlj“ or „češnjica“, in order to read it correctly?

We have a standard educated language with one uniform pronunciation. There are many dialects

in our everyday's speech, naturally. But everyone who finished the grade school is not only able to understand the „high“ language but to read it, to recite in it, to use it in his conversation with a foreigner or with anyone else. One goes to theater in Ljubljana, Maribor, Trst, or to a Slovenian play in Cleveland, Toronto, Buenos Aires, and he will listen to the same beautiful speech with the same accent and in the same melodious sound. Compare this with American theater, movies or television! Or try to buy cigarettes in a polite English anywhere!

Moreover, we were the only modern Western nation whose language has the dual form and uses it consistently for nouns and their declination, for verbs and their conjugation in the present, past and future; in adverbs and attributes, all without the help of personal pronouns or numerals. Mož, moža, možje, not en mož, dva moža, trije možje - a man, two men, three men. Lepa ženska, lepi ženski, lepe ženske - for beautiful women. Sem prišel, sva prišla, smo prišli, in: to have arrived, for males; and sem prišla, sva prišli, smo prišle, for females. This gives our language enormous variety, flexibility, exactness and expressiveness. And beside, it makes it a language for love, particularly with the help of the intimate „Ti“ — thou - instead of the general impersonal you for the second person singular or plural.

Another specific aspect of the Slovenian is what we call dovršni in nedovršni glagol, two forms of the same verb, of which the first indicates an action in duration, and the second the end or the completion of it. I could not find an exact or scientific term for this peculiarity in dictionaries. I will try to explain it by example. Prijaham, pridem, both in the present, for I am arriving, I arrived. Delam, dodelam or naredim, for: I work, I am working, and I finished working. Odpovedovali smo se jeziku, dokler se nismo z njim odpovedali vsemu svojemu. We were renouncing our language until we have renounced everything ours along with it.

The accent in Slovenian is flexible. There are no strict rules where to place it in many cases. The same word can be correctly pronounced by putting the accent on different syllables. For instance: žéne - ženè - woman; nájveč, najvěč - the most; óno, onô - it. The variation of the accent is very helpful in translating poetry, particularly poems in iambic rhythm and with rhymes.

The same flexibility and lack of fixed rules applies to the sequence of word order in a sentence or phrase, according to what we want to emphasize in it - the time, the place, the action or else. A simple illustration:

He arrived home yesterday — prišel je domov včeraj. Or, včeraj je prišel domov. Or, je včeraj prišel domov; or, domov je prišel včeraj; or, domov je

včeraj prišel; or, včeraj je domov prišel; or even in poetry, prišel domov včeraj je.

In Slovenian, one can transform most of masculine into feminine form by simply affixing the ending -ica or -ka to the first. If the president, predsednik of the future free Republic of Slovenia should ever be a woman, we won't call her gospa predsednik, mrs. president, but predsednica. Same in the case of the chairman of a company. No chairperson in Slovenian, but a clear feminist term. Also: učiteljica, for female teacher; vodnica for leader; beračica for beggar; and even partizanka. Just in this category, we possess something which the English with its half-a-million plus words has not. In it, Luciano Pavarotti and Regina Resnik are both singer, Arthur Rubinstein and Dubravka Tomšič both just pianist.

The original title of this essay was „Zanimivost in lepota slovenščine. In no dictionary could I find a noun which would adequately convey the meaning of „zanimivost“ in English. And it is impossible to translate into the idiom of Melville and Dickens our so cherished term „slovenstvo“.

A word about the formation of diminutives. We can create them by simply using the suffixes -ič, -ik, -ca, or -ka, without the attribute little. Little House on the Prairie is Hišica na planjavi. Little Peter is Peterček Peter's son is Petrič, and can go on as Petričič or even Petričević. Little thing is stvarca, little wing perutka, perutnica, perutničica - smaller and smaller.

All this unusual but for the Slovenian essential characteristics make the learning of it extremely difficult for a foreigner, but they're greatly helpful to a Slovene in acquiring the mastery of a foreign language. In comparison with the complexity of our own language, every other one appears relatively simple and easy to command. This is one more reason for our young people (to study their native language as a means to facilitate the learning of some other one in addition to English).

Slovenian can even in everyday's use be a poetic language, full of phantasy and metaphors. Take for instance our original, now more and more forgotten names of the months. January is prosinec, month of supplication, of prayers for the coming year. February - svečan, is the period of ice candles; March - sušec, the dry, without the rain. June is rožnik, days of roses, October - vinotok, time of pouring the new wine; November, listopad, the season of falling leaves.

And, by the way, even our modest pornographic terminology frequently shows a poetic quality.

We are probably the only white people in the world not having a derogatory name for our brethren in Martin Luther King. From time immemorable

Klic divjine

133 odličnih in slikovotih igrišč
danim Vam za odkritje.

Ontario Provincial Parks

Ontario

Ministry of
Natural
Resources

Alan Pope,
Minister
William Davis,
Premier

For more information, call:

965-4008

we called them, poetically, zamorci - people from beyond the seas.

Moreover, our language is a decent and honest one. We don't have vehement or blasphemic curses of our own. We damn the devil - preklet hudič - not God, and, in the worst need, someone's soul - prekleta duša. And we swear by the soul - primojduš. The four letter word cursing of father, mother and our Lord trespassed upon us from Balkans in a foreign language. And the blaspheming of the Virgin had to be imported from the Catholic Italy.

The real beauty and expressiveness of the Slovenian can, naturally, be best illustrated by samples from our popular and artistic poetry and from our classical and modern prose. However, this would require at least twice as much space as is available here, a thorough familiarity with the language by the audience, and good English translations of texts, of which, unfortunately, there are very few.

If I am singing praise of how wonderful and unique my mother language is, I am speaking from a long experience with it as a Slovenian writer. My first short story was printed in 1927. I was born in a region which is considered the cradle of our authentic classical speech, and which was the prime source of my love for it. In my profession, I learned to know Slovenian in its roots and in its gradual development into a modern European language. I tried to use its possibilities for its implementation into a contemporary mean of artistic expression and style, corresponding to the progress of our thought, our culture and our material civilization.

Nadaljevanje na str. 7

The Raven: By Edgar Allan Poe
"Prophet!" said I, "Thing of evil!
Prophet still, if bird or devil!
By the heav'n that bends above us,
by the God we both adore,
tell this soul with sorrow laden
if, within the disteant Aidenn,
I shall clasp a sainted maiden
whom the angels name Lenore;
clasp a rare and radiant maiden
whom the angels name Lenore."

Quoth the Raven: "Nevermore!"
And the Raven, never flitting,
still is sitting, still is sitting
on the pallid bust of Pallas
just above my chamber door;
and his eyes have all the seeming
of a demon that is dreaming,
and the lamp-light over him streaming
throws its shadow on the floor;
and my soul from out that shadow
that lies floating on the floor
shall be lifted - nevermore.

France Prešeren: **Pevcu**
Kdo zna
noč temno razjasniť ki tare duha!
Kdo ve
kragulja odgnati, ki kljuje srce,
od zore do mraka, od mraka do dne!
Kdo uči
izbrisat' z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih oduzet spred oči,
praznoti vbežati, ki zdanje mori!
Kako
bit hočeš poet in ti pretežko
je v prsih nosiť ali pekel al nebo!
Stanu
se svojega spomni, trpi brez miru!

But I became fully aware of the potential, perfection, variety and intrinsic expressive power of the Slovenian as translator of some 80 novels, plays and poems from American and insular English, French, German, Italian, Spanish, Croatian, Serbian. From time to time even something from the Portuguese and Catalanian; and from each of these literatures works by classical and modern authors - Poe, Dickens and Joyce; Balzac, Mauriac and Sartre; Fogazzaro, Pirandello and Betti; Nestroy, Beuchner and Rilke; and many others.

It never, in no case, happened that I could not find an adequate, or even better Slovenian word or formulation for the original one. And with hard work and imagination it was always possible to preserve, in the new version, the personal, unique style and richness of language of the foreign writer.

To give you a chance for comparison, at least by sound, of how impressive a Slovenian translation of a complex, stylistically and linguistically difficult English author can be, we will now read a fragment from Edgar Allan Poe's "The raven", and another one from Charles Dickens' novel "Little Dorrit", first in the original and then in Slovenian. And you might get a slight suggestion about the quality of Slovenian poetry, the strongest, the most perfect and the most typical branch of our literature, from the English version of "Pevcu" - To the Poet, by our foremost, sublime master France Prešeren, written more than hundred and forty years ago.

Krokar. Prevedel Griša Koritnik
"Prerok! pravim. "To ti bodi,
ptica ali vrag - ne škodi -
pri nebesih in pri Bogu,
ki častiva ga slaveč,
reci duši v žalnem kraju,
bo li v angelskem sijaju
kdaj objela v daljnem raju
zlato deklico Lenoro -
tisto z angelskim imenom,
sveto deklico Lenoro?"

Grkne krokar: "Nikdar več!"
Ptič ne srfota pred mano,
neprestano, neprestano
na Minervinem poprsju
tiho iznad vrat čepeč.
Liki demon, kadar sanja,
gleda vame brez nehanja.
Luč pa, ki se nadenj sklanja
meče senco mu po tleh,
ali duša se ne dvigne
s sence, ki leži ne tleh,
posihmal mi - nikdar več!

To the Poet. Translated by Anonymous
To whom
'tis given to lighten the soul.fretting
gloom!
Who may
rout the vulture that seizes the heart for
its prey,
from dawn into darkness, from darkness
till day!
Who shows
how to blot out of memory of yesterday's
woes,
and the eyes before threatening
anguish to close,
to flee from today with the irk of its
throes!
Thy care
a poet to be is vain if you dare
both heaven and hell in thy bossom to
bear!
Nor cease
to think of thy calling and grieve
without peace!

Charles Dickens: **Dorritova najmlajša.**
Prevedel Mirko Javornik
Deseto poglavje, v katerem je vsa veda o vladanju

Urad za zapletanje prepostnih zadev je bil, kakor tako in tako ve vsakdo, ne da bi mu bilo treba praviti, najpomembnejši oddelek v državni upravi. Nobenega in nikakršnega javnega posla ni nikoli bilo moč opraviti, če ni dal privoljenja Urad za zapletanje prepostnih zadev. Naj je bilo treba storiti kar koli, Urad za zapletanje prepostnih zadev je vse javne ustanove prehitel v umetnosti, najti pot, KAKO BI SE TISTO NE STORILO.

Kajti Urad za zapletanje prepostnih zadev je vsak dan nastopil kakor stroj, da je gonil tisto čudovito, vsem zadoščajoče kolo državnštva - KAKO BI SE TO NE STORILO. Urad za zapletanje prepostnih zadev je namreč s podrobnim poročilom, spamenico in pismenim navodilom planil na slehernega nepremišljenega služabnika države, ki je to mislil storiti, ali, ki se je zdelo, da je po presenetljivem naključju zabredel v nevarnost, da bi to storil - ter ga je z njimi zatrl.

Nesčetno ljudi se je v Uradu za zapletanje prepostnih zadev izgubilo. Nesrečniki s pritožbami, ali nesrečniki z načrti za obči blagor (in za te bi bilo boljše, če bi jih bilo kaj hudega doletelo že v začetku, kakor pa da so morali zaužiti grenko angleško zdravilo, po katerem jih je hudo potem zatrdno zadelo), ki so v polževem lezenju časa in med mukami varno prišli skozi druge uradne oddelke, kjer jih je, kakor je narekovalo pravilo, ta nadrl, oni prehitel, tretji vrgel skozi vrata, nazadnje pa so jih napotili v Urad za zapletanje prepostnih zadev in niso nikoli več zagledali belega dne...

I thank you for the patience in listening to this presentation, which is a condensed English version of a much longer essay published in my newest book PERO IN ČAS II - PEN AND TIME II. The purpose of both was to convince people of our origin, and to prove

Little Dorrit. By Charles Dickens
Chapter X., Containing the Whole Science of Government

The Circulocation Office was (as everybody knows without being told) the most important Department under Government. No public business of any kind could possibly be done at any time, without the acquiescence of the Circumlocation Office. Whatever was required to be done, the Circumlocation Office was beforehand with all the public departments in the art of perceiving — HOW NOT TO DO IT.

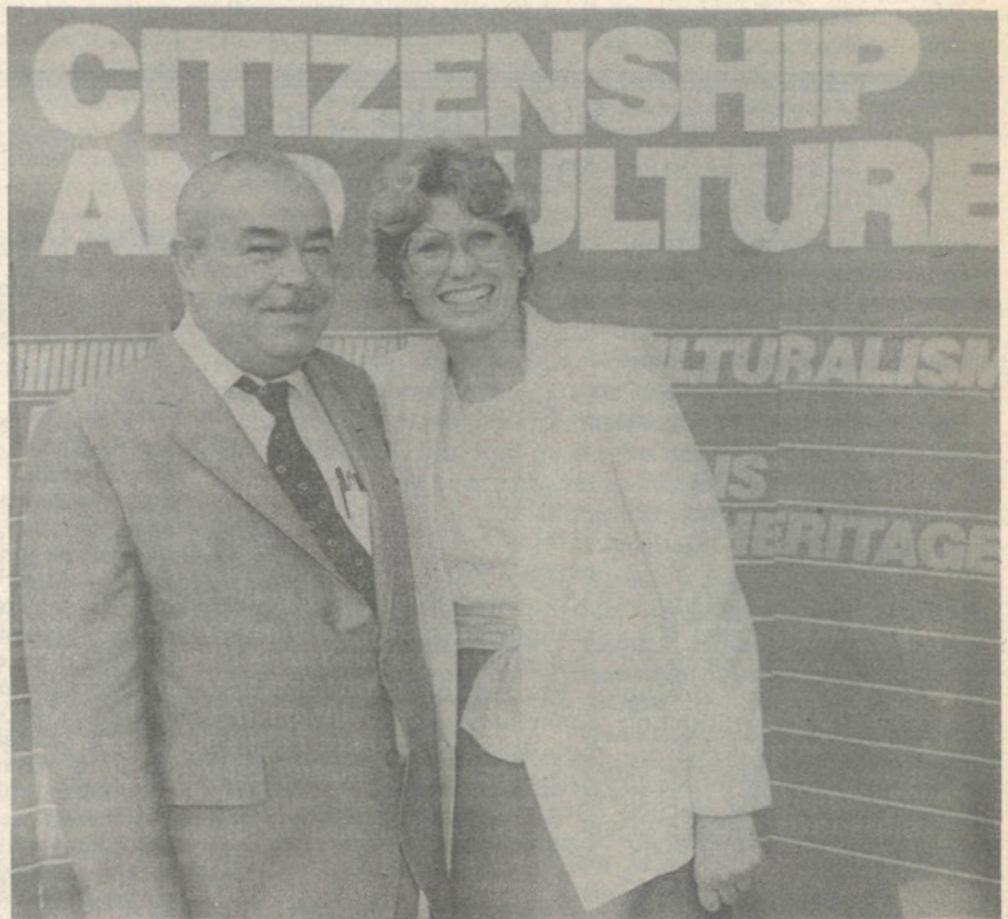
Because the Circumlocation Office went on mechanically, every day, keeping this wonderful, all-sufficient wheel of statemanship, HOW NOT TO DO IT, in motion. Because the Circumlocation Office was down upon any ill-advised public servant who was going to do it, or who appeared to be, by any surprising accident, in remote danger of doing it, with a minute, and a memorandum, and a letter of instruction, that extinguished him.

Numbers of people were lost in the Circumlocation Office. Unfortunates with wrongs, or with projects for the general welfare (and they better had wrongs at first, than have taken that bitter English recipe for certainly getting them), who, in slow lapse of time and agony, had passed safely through other public departments; who, according to rule, had been bullied in this, over reached by that, and evaded by other, got referred at last to the Circulocation Office, and never reappeared to the light of the day.

others, that the unknown but wonderful Slovenian language is worth of interest, of learning and preservation, and, especially, of our love and our pride.

Washington, DC, September 1981.

Mirko Javornik

Hon. Susan Fish, Minister of citizenship and culture ontarijske vlade bo uradno navzoča 15. sept. 1983. Pri otvoritvi v Bejing na Kitajskem kjer bo Ontarijo zastopan kot doprinos k mednarodni razstavi.

To bo zahvala za lansko poletno rastave slične v „Ontarijskem Science Centre“; ki se nahaja na oglu Eglinton Ave. in Don Mills Rd.

V teh prostorih se od časa prirejajo raz-

lične razstave in predvajajo filmi, ki odgovarjajo tem razpravam in razstavam obisk Ontario Science Centra priporočamo vsem, ki se zanimajo za napredek in novosti na tem področju.

Hon. Susan Fish, Minister of Citizenship and Culture ob priliki razstave v Ontario Science v družbi s predsednikom Ontarijske etnične tiskovne zveze (in našim urednikom v avgustu tega leta.)

POSREDOVALNO SLOVENSKE IZOBRAZENCE
31133 TRST
DONIZETTIJEVA ULICA 3 - TELEFON 76-81-89

1. junij 1983

DOBILI SMO S PROŠNJO ZA OBJAVO

XVIII. ŠTUDIJSKI DNEVI
Društva slovenskih izobražencev
Trst - 2., 3. in 4. septembra 1983

- Peterlinova dvorana, Trst, Donizettiјеva ulica 3

Petek, 2. septembra 1983

Ob 17.30: Predstavitelji sodelujočih na letošnji Dragi zastopnikom javnih občil in javnosti

Ob 18.00: Posvetovanje o slovenskih kulturnih revijah ob izidu prve številke CELOVŠKEGA ZVONA

- Park Finžgarjevega doma, Opčine, Narodna ulica 89

Sobota, 3. septembra 1983

Ob 16.00: Slovesna otvoritev; po otvoritvi predavanje:

SLOVENIJA V OSEMDESETIH LETIH

Analiza družbenopolitičnega, gospodarskega in narodnostnega stanja Slovenije 17 let pred iztekom drugega tisočletja. Predavatelj, ki uživa v svoji stroki mednarodni ugled, bo iz ugotovitev razvil poskus pogleda v slovensko prihodnost: visoko razgledanost bo povezal z občuteno narodno zavzetostjo.

Nedelja, 4. septembra 1983

Ob 10.30 predavanje: KVAS NOVEGA KRŠČANSTVA

Kakšna nova ozvezdja vidi vzhajati kristjan nad Cerkvijo 20 let po II. vatikanskem koncilu? Kakšno novo rast zaznava v njenem starem in večno mladem organizmu? V kakšni meri je krščanstvo kvas svetovnemu in tudi slovenskemu času? Tema, nadvse aktualna v tem zenitskem trenutku papeževanja Janeza Pavla II.

Po predavanju diskusija.

Ob 16.00: predavanje: NA RAZVODJU DVEH KULTUR

Koroški in primorski slovenski zamejec živi na razvodu dveh kultur: slovensko-nemške in slovensko-romanske. Naj gre ta dvojnost v smer dileme ali obogatitve? Poudarjene provincializacije ali sproščene evropskosti?

Po predavanju diskusija, sklep, družabnost.

- Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem: maševal bo dr. Pavle Zablatnik, bivši ravnatelj Gimnazije za Slovence v Celovcu.

- Zmerom je mišljena poletna ura.

Slovenska Cerkev in „Osvoboditev“

(Družina 83)

Zasedba Ljubljane v maju 1945 po silah revolucije je bila za slovenski narod trenutek mešanih občutkov. Za Partijo to bilo to nedvomno obdobje trumfa, za ostali narod pa je bil to čas, ki so ga vsaj v notrnosti doživljali drugače. Po eni strani so se Slovenci rešili tuje sile, Nemcev, po drugi so bili soočeni s komunistično diktaturo.

Velik del naroda je zrl tudi te dneve s skrbjo in žalostjo. Niso morali dolgo čakati, da so bili nad novo oblastjo strašno razočarani. Sloj, ki je bil najbolj prizadet, so seveda bili naši duhovniki. Revolucija je terjala 70 likvidacij nedolžnih, skoraj 300 pa se jih odločilo za emigracijo. Ostala Cerkev je čakala s skrbjo, kaj bo. Doživeli so poskus uničenja ki je trajal nekaj let, ko so novi oblastniki vrgli v zapore 250 duhovnikov, vse ostale z nekaj pro-komunističnimi izjemami, pa izpostavil šikaniranju, norčevanju, revščini in obrekovanju.

Vse to nedvomno ne more biti razlog za praznik osvobo-

ditve slovenskega naroda in še toliko manj za slovensko Cerkev. Spomine na tiste hude čase bi bilo najbolje pozabiti.

Kako strašno mora biti ponižanje naše Cerkve, ko jo sedaj Partija sili, naj te strahote slavi kot spomin na osvoboditev. Že sestič so se morali tako ponižati in se podati na sprejem pri SZDL in skupščini mesta Ljubljane, kjer morajo poslušati pravljico o demokratičnem ozračju med družbo in verstvi.

Po dolžnosti je partijskemu funkcionarju odgovoril metropolit Suštar, ki je razpravljal o odnosih med družbo in Cerkvijo, ni pa omenil osvoboditve.

LJUBLJANA, 17. maja - Skupščina mesta Ljubljane in mestna konferenca SZDL sta danes ob spominskem dnevu osvoboditve slovenskega glavnega mesta priredili sprejem za predstavnike verskih skupnosti, ki delujejo na območju Ljubljane. Katoliško Cerkev je zastopal nadškof in metropolit dr. Alojzij Suštar s pomožnima

škofoma Leničem in Kvasom, ob njem pa je bila vrsta ljubljanskih župnikov in predstavnikov drugih verskih ustanov. Navzoči pa so bili tudi predstavniki drugih verskih skupnosti.

Goste je pozdravil Jože Slokar, predsednik komisije za odnose z verskimi skupnostmi pri skupščini mesta Ljubljane. Poudaril je, da je to že šesti sprejem ob prazniku osvoboditve in da se vsako leto tudi spreminjajo okoliščine, ki označujejo praznovanje. Nobene okoliščine pa niso ovirale demokratičnega ozračja, v katerem so se po besedah Jožeta Slokarja odvijali odnosi med družbo in verskimi skupnostmi v Ljubljani.

V imenu predstavnikov verskih skupnosti je govoril nadškof in metropolit Suštar. V govoru je med drugim poudaril, da se verni kristjani kakor vedno v zgodovini tudi danes zavedamo, kakšen je naš delež in naša odgovornost. Vztrajno in trdo delo na temeljnih ravneh je bilo in bo tudi v prihodnje pogoj za ugodne ocene odnosov, ko gre za republiško raven. Izrazil je trdno upanje, da bo to delo mogoče vztrajno in uspešno nadaljevati.

CRESCENT INTERNATIONAL #
September 1-15, 1983

Prison terms for Muslims in Yugoslavia

Torture, harassment and prolonged interrogations were used to extract 'confessions' from eleven Muslims who were sentenced to prison terms of between six to 15 years by the Sarajevo District Court on August 20.

In one of the most bizarre trials in Yugoslavia's history, the eleven were accused of being alleged members of a counter-revolutionary group, of being involved in 'enemy propaganda' and of having visited Iran secretly to seek help in their aims of establishing an 'Islamic fundamentalist Republic' in Bosnia. Last January five of the accused had visited Iran, like hundreds of Muslims from around the world, to participate in the 'Ten Days of Dawn' celebrations.

The maximum sentence, of 15 years, was given to Omer Pehem, a civil engineer from Mostar, who was accused of setting up the alleged counter-revolutionary group. Alija Izetbegovic, a retired lawyer, was sentenced to 14 years for having written an Islamic Declaration 13 years ago. Two parts of this declaration were legally published ten years ago. (Publication of any material requires official approval in Yugoslavia).

The eleven Muslims, including an imam, a poet, two writers and other professional people, were on trial for over four weeks on charges connected with what they wrote or said over the past decade. Evidence of torture and prolonged interrogation of even witnesses by the Bosnian police came to light at the trial. Several witnesses recanted their statements given to police, saying that they were so exhausted after three days of incessant questioning that they just signed to end their ordeal. Two boys, aged 17, were called to give evidence against their teacher at the *Madrasah*. One broke down and cried in court. A woman witness testified that for six days before her court appearance, the police took her to learn her evidence by heart.

After reading the sentences, the judge said it was 'not a trial against religion'.

Te dni obhajamo 40-letnico
tragičnih turjaških dogodkov,
zato se bomo pri

SPOMINSKEM KRIŽU

MIDLANDU

11. SEPTEMBRA 1983.

spomnili vseh tistih naših bratov,
Legionarjev,
ki so za domovino
in svoje domače
žrtvovali svoja mlada življenja.

S svojo navzočnostjo dokažimo,
da še cenimo njihovo veliko žrtev!

Pred 22 leti...

(Slovenska Pot, Letnik II.
Štev. I. — Prof. Jože Kessler)

Kaj in kam hoče naš narod?

„Čas in dogodki so storili in bodo še storili svoje. Gotovo je pa, da naš narod pri svojem zdravem čutu presoje ne bo hotel nikoli ničesar od tistega zavreči, kar je na poti svojega razvoja spoznal za pravilno, boljše, koristnejše in življenjsko ustrežnejše, ter se iz neke vlijudnosti do kogar koli povrniti na neke že preživele in nekoč vsiljene pozicije, katere bi pretrgale nadaljnji razvoj na poti k popolni samostojnosti pri odločanju v vseh vejah njegove dejavnosti...“

(Ta odlomek je posnet iz pisma, ki je prišlo iz domovine in je pisec v njem povzel mišljenje Slovencev v domovini glede potov, katere ubira slovenska emigracija. Rojake v domovini je na nova pota in programsko delo za dosego slovenske samostojne države opozoril komunistični tisk sam, ko je pred letom dni srdito obdeloval idejo in nosilce gibanja za samostojno slovensko državo.)

Sad spoznanja

„Slovenska Država“ je v lanskem božičnem številku osvežila spomin Slovencev s sledečo nad vse značilno izjavo dr. Antona Korošca o zaključku, ki ga je bil on sam potegnil iz dotakratnih izkušenj v skupni državi. List piše:

... Dal je (dr. Korošec) duška temu svojemu razočaranju leta 1936 ob priliki obiska pri nadškofu dr. Jegliču v Stični. Na vprašanje, kaj si on najbolj želi, je dejal: „Želim si še ene svetovne vojne, toda ne vojne kot take, ampak, prilike, da bi lahko za svoj narod kako drugače ukrenil...“

The summer
blood donor is
a rare bird.
Be one.

friends for life

(CND Scene) — Bogastva Royal Ontario Muzeja se odpravlja na "popotvanje", da bodo tudi prebivalci v daljnih krajih spoznali kaj nudi obiskovalcem. To bo prvič v 70 letnem obstoju muzeja. „Popotvanje“ bo med 10. sep. 1983 in 8. jan. 1984. Poleg kanadskih mest se bo tura tudi ustavila v večjih mestih U. S. A.

Who doesn't have the courage to fail — will never have the chance to sail...

Ms. Marcia Colbert

„... At the stroke of the midnight hour, while the world sleeps, India will awake to life and freedom. A moment comes, which comes but rarely in history, when we step out from the old to the new, when an age ends, and when the soul of a nation, long suppressed, finds utterance...“

Jawaharlal Nehru: August 14, 1947

At the stroke of midnight, August 15, 1947 a cry of freedom such as the world had never heard rose up from the teeming millions of India. The Indian Empire was no more. Gone forever were the pomp and magnificence of British Raj.

“History stops only briefly at crossroads...”

(Planinko)

Ten days after the missile crisis was resolved in October 1962, a halfdozen New Yorkers met with Marvin Liebman, the principal anticommunist organizational entrepreneur of those days. The proposal was to found a Committee for the Monroe Doctrine. Its thesis was that the terms of the Kennedy-Khrushchev demarche had the effect of repealing the traditional American guarantee against colonization, a doctrine promulgated in 1823 and gradually codified during the 19th century.

You will recall that Khrushchev promised to take his missiles out of Cuba, restoring the status quo ante, in return for which Kennedy promised not to invade Cuba as a Soviet satellite, in defiance of the Monroe Doctrine. That was quite a diplomatic victory for the Soviets.

That was the point the Committee wished to make, attempting to get Congress to exhumate the Monroe Doctrine for the purpose of declaring Soviet control of Cuba “the manifestation of an unfriendly disposition toward the United States.”

What happened was not much. The country was too far gone in hagiolatry. JFK was the hero of the missile encounter. The problem is that we are face to face with the Son of the Missile Crisis in El Salvador and Nicaragua right now, and having lost the Monroe Doctrine, we have lost our diplomatic gyroscope.

Every day Nicaragua is introducing weapons through Honduras overland, and by airdrop across Honduras, into El Salvador. If it were for Nicaragua, the civil war in El Salvador would not be there. And if it were not for Cuba, Nicaragua would not be mounting a holy war in the name of Karl Marx against her neighbours. And if it were not for the Soviet Union, Castro would have to finance his own armies.

“It's better to attempt to do something great and fail, than attempt to do nothing and succeed...”

(Planinko)

Along comes Se. Daniel Moynihan to tell the United States that we should face the problem at its source, namely the Soviet Union. That is a very good idea, because there is no question that the Soviet Union is behind it all.

But the trouble with protesting to Yuri Andropov is that such protests have a way of amusing him. They seem to yank him back from his Alzheimer's disease or whatever it is he is suffering from.

We don't have what it takes to challenge the Soviet Union. It is Cuba we need to come to terms with. Our terms! The only other terms are theirs: continuing bloody revolution up and down the hemisphere.

We should obviously seek peaceful solutions to our problems. But if President Monroe considered it our problem back in 1823, when in order to reach Nicaragua you needed to sail across the ocean for 10 days or more, it is certainly our problem 160 years later, when missiles cover the distance between Managua and Washington in eight minutes.

In his bold appearance on May 4, 1983, before a special joint session of Congress President Reagan said: “The total amount requested for aid to all of Central America in 1984 is about \$600 million. That is less than one-tenth of what Americans will spend this year in coin-operated video games. The national security of all the Americans is at stake in Central America. If we cannot defend ourselves there, we cannot expect to prevail elsewhere. Our credibility would collapse, our alliance would crumble, and the safety of our homeland would be put at jeopardy...”

It is the ultimate in hypocrisy for the unelected Nicaragua government to charge that we seek their overthrow, when they are doing everything that they can bring down the elected government of El Salvador...”

“If America can't defend its own interests close to home in Central America”, reason Europeans, “how can the United States be dependent upon to continue to defend Western Europe thousands of miles across the Atlantic?”

A STAR IS BEST SEEN AT NIGHT

It is not difficult to understand why the Polish government was worried about inviting the Pope back to his native land. He may be more dangerous to the communist philosophy than all the missile of the west. For centuries, the Roman Catholic Church has been Poland's refuge from alien aggressions, and this particular Pope is a symbol of Poland's national identity and faith.

Nowhere else in this secular world today would it be possible to imagine the scenes this solitary man created in the streets and cathedrals of Poland. The people surrounded his various pulpits like the sands of the sea — millions of them — and listened to his message of hope with what can only be described as a kind of silent adoration...

It was the way he talked about the suffering of the past, and the future of our children, and how he looked on the children and touched them with the utmost tenderness and attention.

When the Pope arrived in Warsaw and kissed the ground, he said: “I come to my homeland. It has a particular meaning for me. It is like a kiss placed on the hands of a mother, for the homeland is our earthly mother.”

His confrontation with Gen. Wojciech Jaruzelski was perhaps the most striking comparison between officials of church and state in our time.

The pope argued for the freedom and sovereignty of Poland. He never mentioned the Soviet Union, but said Poland had paid for its right to freedom and sovereignty “with six million of its citizens, who sacrificed their lives on the various warfronts, in the prisons and in the extermination camps. The Polish nation has confirmed at a very high price its right to be the sovereign master that it inherited from the past...”

This he said in a strong sad voice followed by Jaruzelski, whose speech was delivered with trembling hands, obviously hoping for reconciliation with the Pope on communist terms, which he did not get.

The dictator of Poland trembled. Millions of his slaves, watching the event on TV, saw it. He was afraid of his unarmed guest, an old priest dressed in white.

“I ardently desire”, the Pope said, “that Poland always have her proper place among the nations of Europe, between the East and the West. I ardently desire the recreation of conditions of good cooperation with all the Western nations on our Continent, as well in the America, above all with the United States of America...”

In an age that has somehow lost the gift of words, he speaks with simple eloquence in many languages... And he is a symbol of the heroic suffering and spiritual triumph of the Polish people...

Nothing like it had ever happened in a communist country before. Five years ago it was unimaginable. But John Paul II walked among the Polish multitudes and told them it was their destiny to be free. •

John Paul spoke with a martyr's courage in the very bosom of the empire that two years ago tried to kill him. He had survived. And he had come back to say the things that terrify those who rule by terror.

That deep baritone rolled forth from an inner center of gigantic calm, speaking in a grave pun of *Solidarity*. Poland roared back. He called for reforms in civil rights. Above all he dared to speak of another unimaginable thing: A FREE POLAND! Suddenly it was possible again, because it had been spoken of.

John Paul knows his enemy; he knows the worst that enemy can do, from a lifetime under its power, from a pistol in Rome. He has known physical and spiritual agony. Now he knows there is nothing more to fear except silence and falsehood...

What the Pope's visit means is that there are no more excuses for communism, or for refusing to face the truth about it. Ages and ages hence, when Poland is free again, his towering presence will be among its proud legends...

And when Poland returns to that abnormal condition (they call normal), the things he had planted in the hearts of Poles will quietly begin to do their work, like so many blades of grass or leaves in a forest, inexorably restoring this tragic nation to its full health, until Yuri Andropov and Jaruzelski are merely names from a dim and ghastly past...

Meanwhile, the rest of us may learn that it is a mistake to suppress the truth we know out of fear of the consequences of speaking it. The safer we are, the greater our duty to speak it for the sake of those really dare not speak. Tyranny depends on silence. Mere words can destroy it.

AMERICAN HOLOCAUST

The spring issue of the Human Life Review includes an article by the President of the United States. It is rare for president to use a periodical to state his position on a major issue, but in this case the issue is a big one: Life itself.

The President is blunt: “We are often reminded that it is our duty to speak out against any future holocaust. The grim fact is that a holocaust is already in progress, here, now, Nadaljevanje na str. 10

BUENOS AIRES

Ivan Ahlin. V Argentini je na daljnem jugu v C. Rivadaviji zatisnil oči bivši podpredsednik SDG g. Ivan Ahlin. Mlad, poln izkušenj in zapostavljanja v domovini, je priplul čez ocean k staršem v Argentino in začel mizarsko podjetje. Vkljub sposobnosti ni imel sreče, obrat je prevzel njegov brat, Ivan pa je nazadnje šel iskat sreče na jug države. V C. R. je znova potrdil svoje sposobnosti, imeli so ga zelo radi, delal je dva infarta - in je umrl. Preprosta duša, naravno zelo načitan in izobražen idealist, je z nami oral ledino slovenskega državnega gibanja v Argentini. Spomnimo se ga v molitvi! Družini, ženi in otrokom naše sožalje!

Župnik Mali. V Bs. Airesu je umrl sveti slovenski duhovnik župnik Mali, spovednik in glasbenik. Prizadeti družini naše sožalje!

Članstvo slovenske Pristave v Castelarju je na rednem občnem zboru izvodilo nov odbor s predsednikom dr. J. Savellijem na čelu. Podpredsednik je g. Srečko Rusin, blagajnik G. Pavle Rant. Novemu odboru želimo mnogo uspehov.

Podpredsednik slovenske Pristave g. Srečko Rus je v družbi prijateljev slavil 60 letnico. Iskrene čestitke. Bog ga ohrani se mnogo let čilega in požrtvovalnega za slovensko skupnost.

SKA je pripravila v nizu kulturnih večerov razstavo najnovejših del slikarja Ivana Bukovca. Umetnik je do sedaj že šestkrat razstavljal. Velik talent Maroltove šole in redni član SKA je s svojimi deli izpopolnil zakladnico slovenske izseljeniške delavnosti. Njegova tehnika in tematika je na višini ustvarjalnosti. Čestitamo. - SA. SDO in SFZ sta priredili XIV pevsko-glasbeni festival. Idealna mladina iz vseh slovenskih domov zasluzi vse priznanje in se jima zahvaluje za velik dogodek.

ZSM in žena v Bs. Airesu je proslavila pod vodstvom ge. Anke Gaserejeve 16. obletnico. Dirigent ka je s slavnostnim govorom potrdila poslanstvo te plemenite socialne in kulturne organizacije. Iskreno želimo, da bi te idealistke sprejele v svoj veliki program tudi ideje slovenske državne misli. Socialno in kulturno delo zasluzi vse priznanje, politično bi ga samo izpolnilo!

Demokracija - edino naše upanje...

Slepi argentinski pisatelj J. L. Borges, kdo na svetu ga ne pozna po njegovih delih, zlasti po sarkastičnih in političnih izjavah, hoče na stara leta spregledati, ali bolje, svoj „vid“ darovati argentinskemu narodu, ki je pred volitvami. Nava-jamo njegovo poslednjo izjavo: „Kakeršnakoli vlada, ki bo sledila mogočim volitvam v Argentini(?), bo nevaren sodelavec te vlade.“ (misli sedanje vojaške vlade, o. pisca). Nadaljuje: „kot v islam-skem paradžu, ki bo živel v senci Nadaljevanje na str. 10

Who doesn't have

Nadaljevanje iz str. 9

among us: the commercialized killing of the unborn. ("Abortion to 24 weeks. Boardcertified gynecologist. Prices run from \$49 to \$120...").

One wonders: Will there someday be a Nuremberg trial for all those who participated in these assembly line deaths for money? Will there be a memorial to the tiny victims? Or will they be treated as so much garbage for the short reminder of what once was our civilisation?

Since 1973, more than 16 million unborn children have had their lives snuffed out by legalized abortions. That is 10 times the number of Americans lost in all our nation's wars..."

"Life is the childhood of our immortality..."

Johann Wolfgang Goethe: 1749-1832
The greatest German writer and poet.

He continues: „Make no mistake, abortion-on-demand is not a right granted by the Constitution. No serious scholar has argued that the framers of the Constitution intended to create such a right... Nowhere do the plain words of the Constitution even hint at a „right“ so sweeping as to permit abortion up to the time the child is ready to be born. Yet that is what the court ruled.

Abraham Lincoln recognized that we could not survive as a free land when some men could decide that others were not fit to be free and should therefore be slaves. Likewise, we cannot survive as a free nation when some men decide that others are not fit to live and should be abandoned to abortion or infanticide.

My administration is dedicated to the preservation of America as a free land, and there is no cause more important for preserving that freedom than affirming the transcendent right to life of all human beings, the right without which no other rights have any meaning..."

Kako je nastal slovenski narod

Franc Jeza

Lupo je padel v bitki s Huni, do katere je prišlo verjetno pri kraju Piume ob reki Livenzi. Huni so potem plenili in požigali po vsej Furlaniji in nič ni zalegel Grimoaldov poziv, naj spet zapustijo deželo. Končno pa se mu je le posrečilo, da jih je pripravil k umiku. A ravno ta hunski vdor čez slovensko ozemlje v Furlanijo je najbrž tako prestrašil Bolgare, da so še isto leto zapustili Karantanijo in si poiskali novo zavetje v južni Italiji.

Naslednje leto se je skušal Lupov sin Arnefrit polastiti vojvodstva v Furlaniji, a ko se mu to ni posrečilo, je pobegnil k Slovencev v Karantanijo. Z njihovo pomočjo si je skušal osvojiti Furlanijo, vendar je bil premagan pri Nimisu (Nemah) in je v boju padel. Že naslednje leto je prispela v Furlanijo "kazenska ekspedicijska" 5.000 Slovencev, a novi vojvoda Vektari jih je premagal. Tudi ta boj se je odvijal pri Nimisu.

Po tistem boju pri Nimisu letopisci precej let nič ne poročajo o karantanški državi. Gotovo je zavladal spet mir med njo in langobardskim kraljestvom oziroma langobardsko vojvodino v Furlaniji, pa tudi Huni očitno niso bili sposobni, da bi jo ogrozili. Da so imeli Karantanci mir pred njimi, dokazuje dejstvo, da so si lahko privoščili najprej omenjene spopade z Langobardi, nato pa vpade na Bavarsko. Tako poroča neki vir, da je proti letu 698 vdrla truma Slovencev (vir - "Vita ss. Marini et Anniani", enako "Legenda ss. Marini et Anniani" - jih imenuje "gens nefandissima Wandalorum" oziroma "crudelissima gens Wandalorum", t.j. hudo okrutno ljudstvo Vandalov) čez Alpe na Bavarsko plenit. V gorah so naleteli na puščavniko Marina in zahtevali od njega, naj jim kaže pot čez gore. Ker pa pobožni mož tega ni hotel storiti, so se hudo razjezili, zakurili velik ogenj (bilo je 15. novembra) in ga baje živega vrgli na grmado.

To je bila prva hujša okrutnost, o kateri poročajo zgodovinski viri v dotedanji zgodovini Slovencev, ki je bila sicer polna bojev, a noben vir do tedaj ni poročal o kakem njihovem okrutnem ali nečastnem dejanju, kar pač ne more biti zgolj slučaj, saj so istodobni viri polni pripovedovanj o strašnih okrutnostih, ki so jih počenjali drugi narodi tistega časa, od Rimljanov, Gotov in Langobardov do Frankov, Hunov in Bizantincev. Gotovo je Slovence še vedno odlikovala, enako kot v času rugijskega kraljestva, neka tradicionalna omika in etika, ki pa je v tistih divjih časih morda začela odpadati, vsaj pri vojaških oddelkih. Nedvomno pa je izzvalo Slovence k okrutnemu dejanju nad puščavnikom Marino r njegovo trmoglavo vstrajanje pri tem, da jim ne pokaže poti čez gore, kajti če bi zablodili v zasneženi novembrski pokrajini v visokogorju, bi lahko bilo to zanje usodno. Dra-

žile so jih najbrž tudi njegove izzivajoče izjave, da si želi mučeništva, nikakor pa ni verjetno, da bi ga bili mučili in sežgali zato, da bi ga pripravili do odpada od krščanstva, kot trdi omenjena "Legenda", saj so bili sami kristjani, čeprav arijanci, in so imeli neprestano opravka tudi s katoličani.

Okoli leta 705 pa so Slovenci spet začeli sovražnosti z Langobardi in so v neki bitki tako hudo porazili langobardsko vojsko v Furlaniji, da so padli akoro vsi Langobardi. Poleg vojvoda Ferdulfa je bilo uničeno skoro vse langobardsko plemstvo iz Furlanije. Pozneje je poskrbel za otroke Langobardov, ki so padli v tisti bitki, vojvoda Pemon. V času njegovega vladanja, okrog leta 720, so Slovenci spet napadli Furlanijo. Pri kraju Lauriana, ki se danes imenuje Lavariano (med Vidnom in Palmanuovo, torej precej daleč v notranjosti Furlanije) se je vnel boj, ki pa je ostal po daljšem nihanju sem in tja neodločen, saj je sklenil vojvoda Pemon iz strahu pred še hujšimi izgubami kar na bojišču mir s Slovenci.

Kaže, da so Slovenci od tedaj počasi prenehali z napadi na Furlanijo, ne pa z napadi na Bavarsko, kot lahko sklepamo iz podatka, da so pregnali salzburske menihe in duhovnike, katere je bil škof Rupert okrog leta 725 naselil v Bischofshofemu, ko jim je postavil cerkev in samostan. Tista cerkev je ostala potem, kot trdi zgodovinski vir, dolgo časa podrta, ker je vedno grozila nevarnost od "poganskih" Slovencev. Da pa v resnici niso bili pogani, dokazuje zgodba že omenjenega vojvoda Pemon v Furlaniji, ki je s svojimi pristaši sbežati v Slovenijo (in Solavorum patriam), ko ga je hotel okrog leta 737 kralj Liutprand odstaviti zaradi njegovega prepira z oglejskim patriarhom Kalistom in postaviti namesto njega za vojvoda njegovega sina Ratchisa. Vendar je prišlo do pobotanja, verjetno prav zaradi grožnje s Slovenci, in Pemon je ostal na svojem mestu. Pemon je nedvomno nameraval s pomočjo slovenske vojske spet priti do vojvodstva, a ni verjetno, da bi bil skušal to doseči z zavezništvom s pogani. Ta zgodba pa tudi dokazuje, kak sloves je takrat uživala slovenska vojska.

Ko pa je Pemonov sin Ratchis, ki je pozneje postal langobardski kralj, prevzel okrog leta 738 vojvodsko oblast v Furlaniji, je napadel s svojo vojsko Kranjako, kar je bilo gotovo v zvezi s homatijami zaradi zamenjave oblasti v Furlaniji. Pomoril je baje mnogo tamkajšnjih prebivalcev, vendar kaže, da se je moral naglo umakniti. Medtem pa so se močno izboljšali odnosi med Slovenci in Bavarci, verjetno na pobudo bavarskega vojvoda Odilona. Ta je hotel napraviti Bavarsko čisto neodvisno od frankovske države in je v ta namen sklenil zavezništvo s Sasi, Alemeni in Slovenci, da bi mu pomagali v vojni. Vendar sta frankovska majordoma Karlman in Pipin premagala združeno bavarsko-alemansko-slovensko vojsko pri reki Lech južnosahodno od Münchena. Frankovska vojska je potem 52 dni pustošila po Bavarskem. Karantanija pa je ostala neodvisna.

Odilon je sicer dosegel, da mu je bila Bavarska vrnjena, ko je spet priznal frankovsko nadoblast, a že čez malo časa, leta 745, so imeli Bavarci priložnost, da so s frankovskim privoljenjem prišli svojim prejšnjim zaveznikom Slovincem na pomoč v njihovi vojni s Huni ter jim tako povrnili uslugo. Huni so si bili spet opomogli in začeli napadati Karantanijo. Karantanški knez Borut - prvi znani slovenski knez po Samu in nedvomno njegov potomec - se je obrnil za pomoč na Bavarsce, s katerimi se je očitno še vedno smatral v zavezništvu.

Toda s tem se že začneja nova obdobja slovenske zgodovine.

Hrvatski kardinal dr. Franjo Kuharič je obiskal Ljubljano, Brezje in Bled. Slovenski verniki, katere je pozdravil v čisti slovenščini, so ga navdušeno pozdravljali. Ljubljancani so očarani prisluhnili hrvatske mu kardinalu še posebno tedaj, ko je poudaril potrebo po vzajemnosti med hrvatsko in slovensko katoliško Cerkvijo. (Po: S.G. 5/83)

Avstrijska televizija je oddajala v svoji večerni oddaji 5. maja tudi film o Sloveniji, v katerem so nastopali tudi mnogi slovenski sezonski delavci v Avstriji. Ti so sicer izjavili iz razumljivih razlogov seveda da niso proti Jugoslaviji, pač pa odločno za to, da bo v Sloveniji komandiral domač človek, ne pa Srbi. Izjavili so tudi, da je danes večina Slovencev istega mišljenja in da Srbov zaradi oholosti nihče ne mara. (Po: S.G. 5/83)

Nadaljevanje iz str. 9

mečev..." Na vprašanje, če ga ljudstvo obožuje, je odgovoril: "... občuduje tudi nogometaše in politike. Drugi so nevarnejši kot prvi. Demokracija je sedaj edino naše upanje. Politiki so se navadili lagati, obljubljati, so se prilagodili kakeršnokolim poslušalcem - so manjše zlo..." Pisatelj priporoča na koncu razgovora „Dialogos“, ki naj bi v bodoče služili vsem kot vodilo. Knjiga je že v prodaji.

Vrnitev bivše prezidentke in Peronove vdove Izabelite je predmet televizije, radija in dnevnikov v Argentini. Sodišča in vlada de facto bodo po zakonu odločila ta problem, ki celo za mnoge peroniste ni tako važen. Radio - napovedalec si je v zvezi s tem vprašanjem celo poslužil pregovora: V zaprta usta ne prihajajo mušice...

Vlada je te dni znova povišala cene bencina in gorivom, logično tudi prevozu. Po državnem prazniku San Martina (17. 8.) je že naslednji dan, bila napovedana stavka železničarjev. Vse zgleđa, da smo pred novimi stavkami. Inflacija kar drči, plače delavstva že nimajo nobene vrednosti, upokojeenci zahtevajo 45 procentov poviška... V časopisju je izšla karikatura, ki predlaga, da bi vlada zaprla „Casa de moneda“ kjer tiskajo denar. Priporoča po zakonu določeno odpravnino za leto dni. Argentina bo sicer dobila obnovljeni kredit 1,500 milijonov dolarjev, ki pa bodo kmalu splahneli za kritje obresti zunanjskega dolga in za državne plače... Produkcija petroleja je padla... cena je po novem dekretu zrasla na uro skoro on odstolek... YPF ima težave s produkcijo, ki je zelo padla. Sabatto pravi, da so potrebne tuje vloge... tako kot leta 1967, ko je domača produkcija zadostavala notranji potrebi. Govorjenje o gospodarok suverenosti, tako isti strokovnjak, je slepomišljenje, ki ga narod že dolgo plačuje. „Nova demokratska“ vlada bo morala rešiti tudi ta problem. Najbolj važno bo, pustiti produktivnemu delavstvu živeti. Brez socialne ureditve ta problem ni mogoč.

Na Slovenski pristavi v Castelarju je predaval o temi „Daljna preteklost“ dr. Marko Kremžar. Četudi ni zgodovinar, je podal znanstveno zgodovino slovenskega svobodnega naroda tja do Samovega vladanja, upoštevajoč neštete vire in tudi tezo publicista Kranceta Jeze iz Trsta, ki so jo nekateri omalovaževali. Dr. Kremžar prav nasprotno! Ugotavljal je tudi njegove podatke. Stari in mladi smo ga nagradili s priznanim ploskanjem. ENRE

Ruski inženir 32-letni Aleksej Smirnov je prejel 6 let GULAGA za to, ker je sodeloval pri podtalnem antisovjetskem tisku. (Po: S.G., 5/83)

Poljska komunistična milica je začela mešati vodo v vodometalcih s kemičnimi barvami. Ako obrizga demonstrante z na ta na čin pobarvano vodo, ostanejo potem na obleki sledovi kemične barve, kar dokazuje, da se je dotičnik udeležil demonstracije. Ako tako "zaznamovanega" milica pozneje slučajno sreča, četudi po več dnevih, ga takoj pretepe ali celo aretirajo. (Po: S.G., 5/83)

Prof. dr. Wladyslaw Bartoszewski, ki so ga najprej Nemci zaprli v KZ Oswiecim, a sedaj tudi opričniki Jaruzelskega, je bil sodelavec odličnega katoliškega tednika v Krakowu "Tygodnik Powszechny" in tajnik poljskega PEN-Kluba, je izjavil nemškemu krščansko-demokratskim politikom v Bonnu svoj neizmerni prezir za izobraženstvo na zahodu. Takole je dejal: "Izobraženci v zahodni Evropi se identificirajo z levičarskim ateizmom, medtem ko se naše izobraženstvo odločno priznava k narodnim tradicijam in zgodovini in s tem tudi k Cerkvi naše domovine". (Po: S.G., 5/83)

Uprava varšavske opere je prepovedala svojim pevcem nošnje brčic kot jih nosi legendarni Lech Walesa, češ da izražajo z brčicami simpatije za režimu nevarno "Solidarnost". (Po: S.G., 5/83)

Sinovi in hčere vodilnih sovjetskih funkcionarjev so v Moskvi ustanovili "krožke za demokratizacijo sovjetskih razmer" in so hoteli vzpostaviti stike tudi z zahodnimi akademiki. To je preprečila tajna policija KGB, ki je zaprla 16 članov krožka in napravila stroge hišne preiskave. Izkazalo se je, da so obstojali takšni krožki tudi že v 12 drugih velemestjih ter imeli že nad 1000 članov iz privilegiranih slojev. Aretiranci čakajo sedaj na proces, ki se bo odvijal povsem v zakulisju, ker bi sicer demoraliziral množice sovjetskih državljanov. (Po: S.G., 5/83)

Poleg Flamcev in Valoncev je priznala sedaj Belgija še tretjo avtonomno pokrajino s pokrajinsko vlado za ožji Eupen in St. Vith, kjer živi nemška narodna manjšina, ki šteje 80.000 duš. Ta manjšina je sicer uživala že doslej široko kulturno avtonomijo, katera pa ji ni zadoščala ter je vedno terjala tudi politično avtonomijo, ki jo je sedaj prejela. (Po: S.G., 5/83)

Latvijski pisateljici otroških knjig Bela Abrahamovna Dizur je podelila nemška ustanova Korczak Gesellschaft Korczakovo nagrado. Povabljen je bila v Giessen, toda sovjetski režim ji je odrekel potni list. (Po: S.G., 5/83)

Rdeči poljski režim je obsodil na smrt v odsotnosti Najderja, ki je tehnični vodja poljskega uredništva "Radija Svobodna Evropa" v Münchenu. (Po: S.G., 5/83)

Deset šoferjev, ki so pripeljali sovjetske tovornjake na Finsko, je zapustilo svoje tovornjake na cesti in pobegnilo preko meje na Švedsko, kjer so zaprosili za pravico azila. (Po: S.G., 5/83)

Franc Šetinc, predsednik SZDL v Ljubljani, je izročil škofu dr. Vekoslavu Grmiču "Red republike z zlatim vencem". (Po: S.G., 6/83)

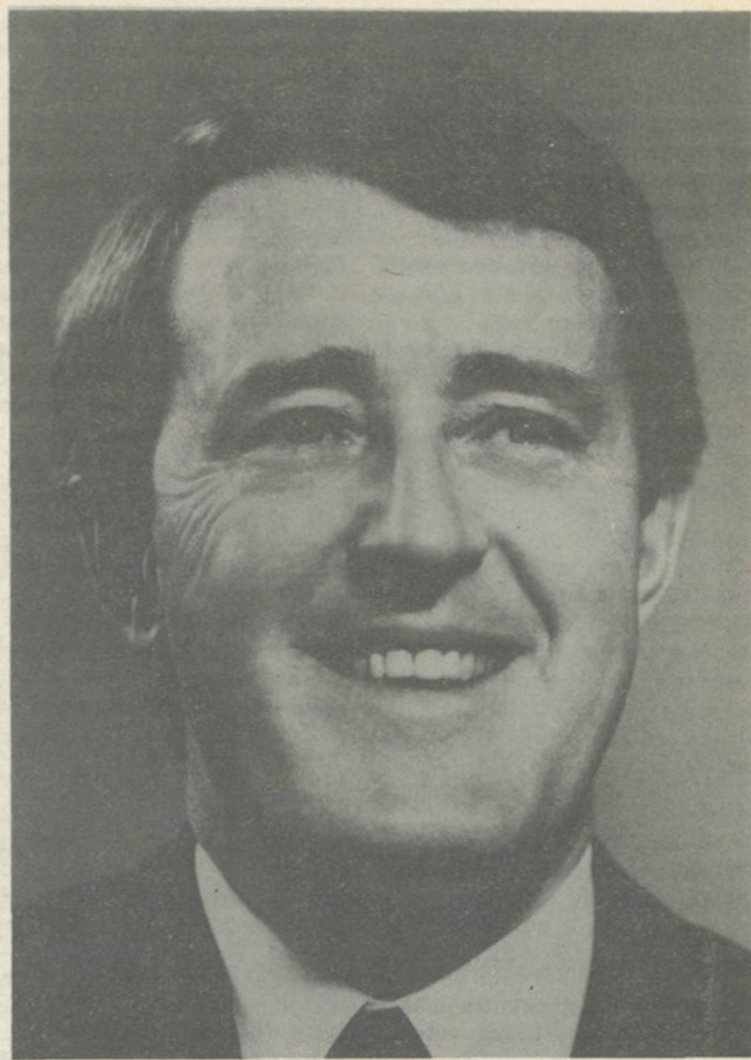
Moskovski list "Izvestija" je vzel na piko neko publikacijo, ki jo je izdal "Institut Jozefa Pilsudskega za narodno streznjenje" v Gdansk. V tej publikaciji so objavili Poljaki brez ovinkov poljske izgube v 2. svetovni vojni, ki znašajo 6 milijonov, katere so pobili na divjaški način Nemci in Sovjeti. Izvestija so zapisala med drugim: "Kakšno živinsko sovraštvo morajo imeti Poljaki do vsega, kar je sovjetsko, ako zamorejo zapisati v svoji publikaciji takšno trditev, s katero obrekujejo junško sovjetsko domovino in jo mečejo v en kos s hitlerjevskimi krvniki?". Poljaki imajo silno močno narodno samozavest, ker jim je načrtno privzgojena ne samo v vseh šolah, temveč tudi že doma v družinskem krogu. (Po: S.G., 6/83)

19. junija so v Repnjah na Gorenjskem slovesno praznovali 100letnico prihoda slovenskih šolskih sester, ki so se možato bojevale pod staro Avstro-Ogrsko proti ponemčevanju Slovencev. (Po: S.G., 6/83)

Duhovnik ljubljanske nadškofije Janez Gril je obranil z odličnim uspehom na papeški univerzi Gregorijani svojo doktorsko disertacijo "Verska sociologija slovenskih družin". (Po: S.G., 6/83)

Ne samo na Poljskem, tudi v drugih deželah vzhodnega bloka zahteva mladina vedno bolj energično več svobode. V Pragi je demonstriralo 300 mladincev s transparenti, na katerih je bilo napisano: "Svoboda za vse!" in "Razorožite vojake!". Prestrašeni režim je ukazal aretirati 6 mladih demonstrantov. V Jeni (vzhodna Nemčija) je demonstrirala mladina in klicala brez prestanka: "Več svobode, več svobode!". V Krakowu na Poljskem pa je demonstriralo v mestu 50.000 mladincev z glasnimi medklici: "Brez 'Solidarnosti' ne more biti svobode!". Tudi ruska mladina v Sovjetiji, ki se je okužila od poljske mladine, postaja vedno bolj glasna in bojevit proti osovraženemu socialističnemu režimu. (Po: S.G., 6/83)

Škotski gospodarski svetovalec George McRobie je bil imenovan za Molson Fellow-a, s posebno počastitvijo, ki jo vsako leto podeli kanadski Vanier Institute of the Family. McRobie je med drugim napisal knjigo Small is possible (Majhno je možno - kot nadaljevanje dela pok. E.F. Schumacherja, Small is beautiful, Majhno je lepo), v kateri priporoča za gospodarski razvoj "primerno tehniko": krajevne možnosti zaposlitve manjšega obsega, ohranjanje energije, decentralizacijo gospodarske dejavnosti, itd.

G. Brian Mulroney, novo izvoljen vodja konzervativcev je bil zvolen v naknadnih volitvah v Novi Škotski in je postal vodja kraljičine lojalne opozicije vo federalnem parlamentu.

Današnjost in bodočnost Srednje in Južne Amerike

V prvi vojni med dvema silama, v drugi poročstvo miru za kontinent - edino pravilen izhod iz diktatur v dejansko demokracijo.

Millijoni evropskih izseljencev zasledujemo z vso pozornostjo politični razvoj na celnem ameriškem kontinentu. Naša generacija je dala ameriškim državam stotisoče novih državljanov, ki se še vedno čutijo evropske sinove pa so se po stvarnosti že živeli v nove razmere. Mladina ni pasivna in z vneto ljubosumnostjo spremlja politični razvoj. Prav ta mladina je tudi uganka vseh mogočih presenečenj, ne veruje starim, preživim politikom ki so v resnici mnogokrat pripomogli k haosu na vseh celinah...

Bodočnost vseh ameriških (pa tudi evropskih) držav je odvisna že danes od stvarne politike USA, tudi Kanade - in bloka Sever-jug.

USA so v drugi svetovni vojni vodile vkljub vsej svoji sili popustljivo diplomacijo, ki ji danes že ne morejo, in tudi ne smejo, več slediti, sicer bodo z vsem kontinentom doživele poraz.

Socialna in zgodovinska stvarnost ne odgovarja umetni delitvi 6 dežel v Srednji Ameriki (tudi Jalta ne več), prav tako ne nestvarna ameriška politika v vsej Južni Ameriki.

Demokrati in socialisti so n. pr. v Nikaragui pozdravili Somozev padec, napačna politika (volitve bodo se 1985) pa je prepuстила prednost levičarjem, da so uvedli pomočjo mlačnih krščanskih demokratov ali levih prisklednikov - rdečo diktaturo. Duša protisomozovskega odpora Eden Pastora se je moral umakniti. Danes je njegov odpor proti novi diktaturi močan, ni enoten, ker sledi prvotni revolucionarni liniji. Prav je napisal Octavio Paz (Nación, Bs. Aires), da je *narod brez svobodnih volitev narod brez glasu, brez oči in brez nog.* (Tudi slovenski op. ur.), Me-

hika sicer podpira Managuó, vkljub temu sandinisti upirajo oči v Havano, priznali so tudi režim v Kambodži - našli so celo za nas nerazumljivo podporo pri evropskih socialistih. Revolucionarni duhovnik, sedaj vzgojni minister v Nikaragui, je bil po papeževem obisku zelo jasen in odkrit: "Poseg tujih sil bi prisilil sandinista, da bomo za zmago revolucije prosili za pomoč Sovjete. (Sic!)"

V Salvadorju so na vladi desničarji, ki vodijo boj proti levičarjem, revolucionarjem. Neodločno in nejasno stališče krščanske demokracije je povzročilo skoro nepopravljivo stanje. Kaže, da je demokracija na tleh. Tudi v tej državi se bje boj med dvema velesilama. Čas in razvoj zahtevata, da je nujno potrebno Ameriko podpreti, da zmaga v tej državi *demokracija in neodvisnost*. Abstraktne ideje jih ne morejo rešiti. V teh deželah je potrebno *brani načela in koristiti obenem*. Ne potrebujejo intervencij, ampak močno podporo, da vredijo svoje socialne in gospodarske probleme. Te dežele potrebujejo reforme v duhu lastnih tradicij, ki bodo utrdile demokracijo, da bo kos totalitarizmu vseh vsrt. Vojska, četudi vodena iz Hondurasa, ne bo rešila Srednje Amerike, k večjemu vžgala nove resne spopade, ki bi služili le dvema svetovnima orožarnama.

Politično ogledalo v južnoameriških državah je precej podobno srednjeameriškem - sličnimi, skoraj bi rekel, enakimi ali celo še večjimi in še bolj nevarnimi problemi. Krščanska demokracija se je n. pr. za Allende - ja v Chile ju spečala s komunizmom in v veliki meri pripomogla k vojaški diktaturi. Chilensko kerenskijado sem imel priliko do dna spoznati, ko sem na avstrijskem poslanstvu sprejemal na stotine Allendovcev in Tomi-

Nadaljevnije iz str. 11

čevcev. Zbegani, na kratko ideološko zmešani in zapeljani ljudje so morali bežati, ne da bi znali sami braniti demokracijo-brez lažidemokratov-komunistov. Socialistična dunajska vlada je sprejela v varstvo skoro tisoč Chileancev. (Pravijo, da se niso prav nič obnesli, ali dobro vedli, in da so nekatere vrnila na izhodiščne točke... Op. ured.)

Vodstveni vertikalizem političnih organizmov je bil kriv nestalnih in slabotnih vlad v Boliviji, Uruguayu in tudi v Argentini. Tu je bil vzrok, da so nastopile od zunaj diktirane teroristične organizacije in s pobijanjem začele revolucijo. Nujno je bilo, da so vojaki nastopili proti nasilju, niso pa znali uravnati svojih političnih sil v pravo smer. Vdali so se liberalnemu gospodarskemu sistemu, ki je uničil narodno industrijo povzročil beg denarja iz države, prišla je brez poselnost revščina, ki je po malinski vojni res ne moremo prikrivati. Danes smo vkljub bogati deželi do vratu zadolženi... in stotisoči revni, mnogim manjka celo kruha in mesa v tej tako veliki deželi. A danes narod ni več tako pasiven, je čuječ, poslušaj in bere. Kaj bo odločil, bomo videli v kratkem...

V Argentini smo že pred volitvami. Razne stranke so po zakonitih predpisih že izvedle notranje delegatske glasovanja. V vseh teh se zrcali iskrena želja po demokraciji le žal, da razni organizmi še danes niso našli enotne narodne oblike. Vse kaže, da bodo zmagali peronisti (dr. Luder), radikali (dr. Alfonsin) bodo tekmovali z njimi, tretji bodo verjetno sredinci (Manrique), vse druge razdobljene stranke se bore za prestiž-in sooblast. Krščanska demokracija še do danes nima jasnega narodnega programa. A je ideološko močna, argentinski škofje (Msgr. Laguna) pa si z duhovščino prizadevajo pozitivno vplivati na sindikate, ki so važni činitelj v argentinski politiki. Katera koli prihodnja vlada še bo morala prizadevati, da bo depolitizirala sindikate, ali vsaj sodelovala z demokratično usmerjenimi, sicer se bo znova ponovila njihova vloga vlade v vladi. (V Avstriji je sin dikalizem „evropski unicum, kjer sindikati v vladi ne odločajo mimo vlade, so v njej in zagovarjajo splošnoljudsko politiko... op. ur.) Mnogi vodilni argentinski justicijalisti že danes priznavajo svoje pretekle napake in zagotavljajo da bodo služili demokraciji.

Velik argentinski problem je tudi svetovna propaganda proti tej deželi. Sprava, ki jo škofje priporočajo že leto dni in to venomer ponavljajo, je še daleč, zlasti ker rdeči organizmi še vedno vztrajajo in grozijo s sodbami vsem, ki so se borili proti terorizmu. Sprava in odpuščanje naj bi veljala samo zanje, za vojsko in policijo, ki so jo leta pobijali, pa ne. Njihov vodja Firmenich, ki je zverinsko ubil bivšega predsednika generala Aramburo, naj bi se vrnil, generala Videla in Viola, ki sta kot predsednika vodila boj proti terorju, pa naj bi prišla pred sodišče... General Nicolaidese, ki je danes dejanski šef države, je prav te dni zagrozil takim in podobnim organizacijam ter napadel tudi „Društvo za človekove pravice“, ki ga vodi Nobelov nagrajenec, arhitekt Perez Esquivel. Sinova tega večnega filozofa, ki je imel stike od sv. Očeta do vseh evropskih predsednikov, sem spoznal na posla-ništvu, od koder smo ju poslali k očetu in materi na Dunaj. Pritrdil bi

generalu, da se ne moti-vendar ta nagrajenec s prezidentovsko drž. plačo ni nevaren družbi. Mnogokrat ima celo prav!

O današnji argentinski zunanji politiki, sledi Peronom vzgledu in se je opredelila med neuvrščene ni mogoče razpravljati. Mnogi Argentinci se v tisku izjavljajo proti tej liniji in izražajo željo, naj bi Argentina ostala zvesta zahodni, ameriško-evropski tradiciji. Vse to bo odvisno, kaksno stališče, bodo zavzele USA in njeni zavezniki, zlasti pa črta Sever-Jug (V tem smislu je stališče argentinske Cerkve podobno mnenju kanadskih škofov. V Argentini je članek dr. Čuješa zelo odjeknil in sem ga poslal večjemu dnevniku). Svetovno znani časnikar (Prensa, Bs. A.) J. Inglesias Rouco je dvajsetega julija napisal polemičen članek o možnem peronističnem paktu s polkovniki, ki „da so vedno podpirali peronizem“. Te očitke je moralo obravnavati že sodstvo, ker generali zanikajo kakršnokoli zvezo z avtoritarc. Dnevnik in televizija razpravljajo o povratku Peronove tretje žene Estelle, kateri Dr. Lender zagotavlja častno mesto med justicijalisti, vertikalisti pa še vedno sanjajo, da bo prevzela predsedstvo in zedinila razne peronistične organizacije. Tako misli delavski vodja Miguel, Rauco zelo moti bivši hrvaški polkovnik Miloš Vujović, stalni stražnik Peronove žene. Njegovo posmehovanje prehaja že v nesmiselno povezovanje s polkovniki, ti pa nimajo prav nobenih političnih želja, Vemo pa, da so hrvaški politični izseljenci vedno igrali neko indirektno vlogo v peronizmu. Nič čudnega ni, da tudi argentinski Slovenci državljanji, nihajo pred volitvami - ali za peronizem, radikale, centrum, ali krščansko demokracijo.

Dežela je ogromna, potrebuje nove emigracije, potrebuje od USA več razumevanja in podpore. Dolgo bo trajalo, da bo zacelila malvinska rana, problem s Chileom, še ni urejen, pa bo saj imata obe strani dobro voljo...

Urejanje teh dveh problemov krepi argentinsko narodno zavest. Argentino je zedel še tretji veliki, hup problem; v tem stoletju največja povodenj, prava narodna nesreča. Že leto dni reke v severni Argentini poplavlja milijone ha

zemlje in uničujejo vse-polja, gozdove, ceste, mostove, železnice cela naselja, iz katerih vojaštvo, mornarica in letalstvo rešujejo množice nesrečnih. Reka Paraguay je zalila čez 400 tisoč kv. km. Njen normalen padec je 4,500 m3 na sekundo, sedaj je prešel že nad 10 tisoč na sekundo. Zadržati to gigantsko silo je po človeško danes nemogoče. O vprasanju povodenj, vzrokih in rešitev je danes težko razpravljati. Je to problem 6 južnoameriških držav, ki so prizadete. Ta nesrečo bodo državniki morali resno vzeti v pretras, ker je to politični, gospodarski in zlasti tehnični problem, združen z velikimi izdatki in nalogami. Tehniki trde, da je položaj tak; reki Paraguay in Parana je n. pr. mogoče popolnoma obvladati, ker je največji padec, ki ne ogroža s poplavo 30 tisoč m3 na sekundo. To vodo bi lahko speljali v paranaske splave. Ta problematika ima globlje mednarodne poteze med južnoameriški državami in ba zaslužila svoje poglavje.

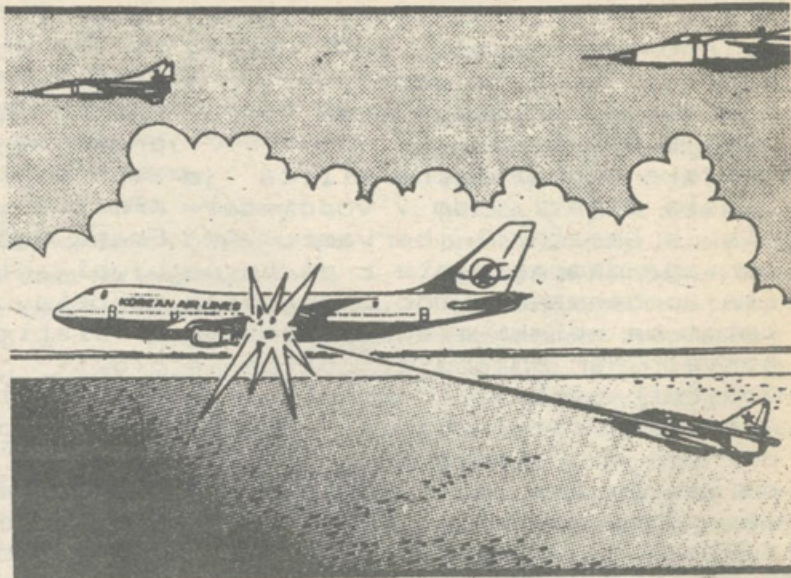
Strašna žalost, ki je že leta 1979 PRIZADELA SKORO 900 tisoč ljudi s 5 in pol milijonov ha pod vodo, je že tedaj preseгла v škodo 4.500 milijono dolarjev. Letošnja povodenj prekaša te številke za dosti več.

V podobnem položaju sta Paraguay in Bolivia. Prvi je doživela največjo povodenj v stoletju, v drugi so poplave zahtevale stotine mrtvih. V Ecuadoru ne bodo v treh letih zmogli nadomestiti škode. V Braziliji so ogromni predeli ob Uruguayu v kritičnem položaju, kjer je 40 procentov zemlje s sojo in rižem pod vodo. Čez pet tisoč družin je ostalo brez strehe:

Pri nas smo dejali: „Kadar je sila največja, je Božja pomoč najbližja“ V argentinskih cerkvah ta mesec molijo, da bi Bog zaprl oblake in prikrajšal še večje trpljenje.

Kot slovenski izseljenec, ki ima že štiri vnuke Argentine, bi dostavil: Bog daj, da bi tudi bogate industrijske dežele to uvidele in v bodoče uravnavale svojo politiko v pravem ameriškem duhu. V slogi ameriškega kontinenta in za blaginjo vseh narodov. S pomočjo svobodnih srednjeameriških in južnoameriških narodov sta napredek in svoboda zagotovljena tudi Kanadi in USA.

Slavko Skoberne

Slika kaže možnost položaja je bil ameriški senator), v katerem se je znašlo južno-korejsko letalo ob času sestrelitve na začetku septembra, pri katerem so vsi potniki in posadka (269), (od teh je bilo 10 Kanadčanov in 50 Amerikancev. Eden iz med njih

Vatikanski radio je oznanil 25. junija, da bo razglasil papež Janez Pavel II. 16. oktobra bl. Leopolda Mandiča za svetnika. (Po: S.G., 6/83)

Communist Yugoslavia's fear of Islam

By Asaf Hussain

On paper, the Constitution of Yugoslavia guarantees religious freedom and equality for all ethnic and religious groups, but in practice the experience of Yugoslavia's Muslims paint a picture of deliberate discrimination, harassment and official persecution by the Communist regime. Such persecution has increased greatly since the Islamic Revolution, which has inspired many Yugoslav Muslims and led to aspirations for the establishment of the first European Islamic State.

The Muslims are concentrated in Bosni-Hertzevovina (one of Yugoslavia's six republics) where with Greek Orthodox Serbs and Roman Catholic Croats they have been co-existing in fragile harmony. Their population is now nearly 4 million, and they make up 40 percent of the population of the republic (37 percent are Serbs and 20 percent Croats). Their pride is in their rich historical Islamic heritage, for Bosnia was conquered by the Turks in 1463. But after 1878, when Turkish rule over

Bosnia ended, they were under the Christians until the communists (under President Tito) seized control of the State. Although the late President Tito granted them equal status as a 'nationality', with the Serbs and Croats, he was very cautious in his dealing with them. For instance, they were excluded from local and national positions, and from shares in the distribution of benefits. The Communists have instead aligned themselves with the Christians because they fear the danger posed to their rule by these Muslim 'nationalists'.

Over the years many Bosnian Muslims have travelled abroad to Egypt, Baghdad and Iran to study Islam. But the Islamic Revolution in Iran and the leadership of Imam Khomeini have lit the fire of Islam by inspiring hundreds of Bosnian Muslims to return from abroad and preach Islam. This has not gone down well with the regime, which fears that the Muslims (in particular) are making the people politically aware and turning them away from communism. Even though the teaching of Islam has been banned in schools, the

Bosnian Muslims have maintained the tradition of teaching their children about Islam privately. Such transmission of Islamic doctrine has struck a great blow to the spread of communism in the republic. The Muslims' birth rate has increased more rapidly than that of the Serbs and Croats, and the rate of increase of communist party membership has declined. For instance, in Serbia, 70,000 new members joined the League of Communists in 1980, in 1981 this figure was only 41,000 and in 1982 it was 32,000. The Muslim-turned-communists have accused the Muslim 'nationalists' of subversion and, with official backing, launched a campaign of vilification and persecution against the Muslims.

Since 1979, threats of retaliation have been made against the Bosnian Muslims if their Islamic fervour makes any attempt to articulate its political demands. In 1981, more than 1,000 Muslims were arrested on some concocted political charge or other. This year, the focus is on elimination of leadership from the Muslim

community. Husain Smajic, a preacher from Bosnia, has been sentenced to 5 years' imprisonment for anti-State activities. Another 71-year-old Muslim, Henefi Avadagic, has also been imprisoned for 5 years for 'calling into doubt the democratic nature' of Yugoslavia's political system. Hundreds of other persons from the community have been arrested but the most important ones are 11 leaders who have been held to stand trial on charges of political subversion.

The charges against at least 11 Muslims are — 'Pan-Islamic feelings', 'Khomeinism' and 'Islamic fundamentalism'. The communists evidently intend to stamp out all kinds of Islamic loyalty from Yugoslavia's Muslim community. The great danger to the regime is that such political consciousness among Bosnia's Muslims may mobilize support for them from neighbouring Albanian Muslims, which may pose a threat for national integration within the communist State.

© Muslimmedia, London 1983